

TIPS

FOR PARENTS OF DYSLEXIC CHILD

Przewodnik dla rodziców dzieci z dysleksją

e-book

Spis treści

- Finansowanie
- Kontakt
- Podziękowania
- Wstęp
 - Do kogo adresowany jest e-book
 - Jakie informacje zawiera e-book
 - Jak korzystać z e-booka
- Rozdział 1 Informacje ogólne
 - Dysleksja
 - Czym jest dysleksja; chorobą, zaburzeniem czy jednym z wielu różnych rodzajów trudności w uczeniu się?
 - Dysleksja a inteligencja;
 - Przyczyny dysleksji;
 - Nasi bliscy z dysleksją
 - Leczenie czy wspieranie
 - Bycie odmiennym to nie złego
 - Odczucia dyslektycznego dziecka oraz przezwyciężanie problemów:
 - Pewność siebie a dysleksja.
 - Zachowanie dyslektycznego dziecka;
 - Reakcje rodziców na trudności ich dyslektycznych dzieci.
 - Cechy dyslektycznego dziecka;
 - Gdzie szukać pomocy - przydatne informacja
- Rozdział 2 Życie z dysleksją bez problemów
 - Jak być dyslektykiem i czuć się dobrze
 - Znaleźć swój własny styl uczenia się
 - Życie szkolne
 - Na co dzień
 - Pomoce naukowe
- Rozdział 3 Prawodawstwo polskie i europejskie
 - Prawodawstwo europejskie
 - Europejskie Organizacje zajmujące się dysleksją
 - Prawodawstwo polskie i lokalne grupy wsparcia /stowarzyszenia
- Wnioski
 - Czy można się nie uczyć?
 - Sławni dyslektycy
 - Nowatorskie podejście rodziców do dysleksji

Finansowanie

Materiał ten został zrealizowany dzięki dofinansowaniu Komisji Europejskiej w ramach programu „Uczenie się przez całe życie”. Wyłącznie odpowiedzialność za treść publikacji ponosi wydawca. Komisja Europejska nie odpowiada za wykorzystanie tych informacji w jakikolwiek sposób.

Publikacja została opracowana przez Fundację Euro-Idea Fundacja Społeczno-Kulturalna w ramach realizacji Projektu Partnerskiego Grundtviga "TIPS for parents of dyslexic child " i jest rozprowadzana bezpłatnie.

Kontakt

Kontakt

Euro-Idea Fundacja Społeczno Kulturalna

e-mail: euroidea.fsk@gmail.com

[Strona internetowa fundacji](#)

[TIPS blog](#)

[TIPS strona internetowa](#)

Podziękowania

Drodzy czytelnicy, drodzy rodzice.

Prezentowany e-book nie mógłby się ukazać, gdyby nie życzliwość i wsparcie wielu osób.

Euro-Idea Fundacja Społeczno Kulturalna pragnie podziękować wszystkim, którzy przyczynili się do powstania publikacji, w tym Jolancie Skórze z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 1 z siedzibą w Krakowie, a także Małgorzacie Niewodowskiej z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dla Dzieci Dyslektycznych w Krakowie oraz innym pracownikom obu tych instytucji za wsparcie merytoryczne i życzliwość pozwalające na przygotowanie odpowiedniej dokumentacji fotograficznej i opisowej.

Wstęp

Wstęp

- **Do kogo adresowany jest e-book?**
- **Jakie informacje zawiera e-book?**
- **Jak korzystać z e-booka?**

Do kogo adresowany jest e-book?

Głównym adresatem tego przewodnika są rodzice dzieci ze zdiagnozowaną dysleksją oraz dzieci z tak zwanej grupy ryzyka dysleksji.

Czym jest dysleksja, grupa ryzyka dysleksji znajdą Państwo w kolejnych rozdziałach.

Chcemy pomóc rodzicom zrozumieć temat dysleksji oraz dostarczyć przydatne informacje, które ułatwią ich codzienne działania w wspieraniu ich pociech

Jakie informacje zawiera e-book?

Przewodnik zawiera informacje oraz wytyczne dla rodziców dzieci ze zdiagnozowaną dysleksją oraz tych rodziców, którzy podejrzewają, że ich dzieci są w grupie ryzyka dysleksji.

E-book porusza następujące tematy:

- czym jest dysleksja rozwojowa, jej przyczyny, objawy oraz skutki;
- codzienne problemy dyslektycznego dziecka;
- jak wspierać dyslektyczne dziecko w indywidualnym procesie dorastania oraz w nauce;
- praktyczne wskazówki dotyczące codziennej rutyny i organizacji czasu;
- porady dotyczące materiałów dydaktycznych;
- prawa i obowiązki dyslektycznego dziecka;
- grupy wsparcia;

Jak korzystać z e-booka?

E-book to książka elektroniczna.

Zawiera treść zapisaną w formie elektronicznej, przeznaczoną do odczytania za pomocą odpowiedniego oprogramowania zainstalowanego w urządzeniu komputerowym np. komputerze osobistym, tablecie, telefonie komórkowy czy palmtopie.

E-book oraz pełen wykaz materiałów multimedialnych w tym :

- e-book
- przewodnik dla korzystających z e-booka
- rzewodnik na temat jak zorganizować warsztat
- formularz ewaluacyjny e-booka

znajdziecie Państwo na stronie;

<http://dysleksja-tips-llp.tumblr.com/e-book>

oraz

<https://sites.google.com/site/dyslexiatips/e-book>

Przed rozpoczęciem lektury zachęamy do zapoznania się z krótkim, ilustrowanym przewodnikiem dla korzystających z e-booka.

Do odczytania pełnej treści e-booka Państwa komputer powinien mieć aktywne połączenie z internetem.

Rozdział 1

Informacje ogólne

Rozdział 1

Informacje ogólne

- **Dysleksja**
 - **Czym jest dysleksja; chorobą, zaburzeniem czy jednym z wielu różnych rodzajów trudności w uczeniu się?**
 - **Dysleksja a inteligencja;**
 - **Przyczyny dysleksji;**
 - **Nasi bliscy z dysleksją**
 - **Leczenie czy wspieranie**
- **Bycie odmiennym to nic złego**
 - **Odczucia dyslektycznego dziecka oraz przewycięzanie problemów:**
 - **Pewność siebie a dysleksja.**
 - **Zachowanie dyslektycznego dziecka;**
 - **Reakcje rodziców na trudności ich dyslektycznych dzieci.**
 - **Cechy dyslektycznego dziecka;**
 - **Gdzie szukać pomocy - przydatne informacja**

Rozdział 1

Informacje ogólne

- **Dysleksja**
 - **Czym jest dysleksja; chorobą, zaburzeniem czy jednym z wielu różnych rodzajów trudności w uczeniu się?**
 - **Dysleksja a inteligencja**
 - **Przyczyny dysleksji**
 - **Nasi bliscy z dysleksją**
 - **Leczenie czy wspieranie?**

Czym jest dysleksja rozwojowa: chorobą, zaburzeniem czy jednym z wielu różnych rodzajów trudności w uczeniu się?

Etymologicznie dyslexia oznacza „trudności ze słowami”, co sugeruje nam nie tylko kłopoty z czytaniem, ale także pisaniem i wszelkimi przejawami języka.

Najczęściej spotykaną w literaturze przedmiotu definicją dysleksji jest ta opublikowana w 1994r. przez Międzynarodowe Towarzystwo Dysleksji, niemniej w ostatnich latach zostały sformułowane dwie nowe definicje dysleksji.

Opublikowana w 2003 r. definicja zespołu naukowców przy Międzynarodowym Towarzystwie Dysleksji (USA), w brzmieniu: „dysleksja jest specyficznym zaburzeniem w uczeniu się o podłożu neurobiologicznym. Charakteryzuje się trudnościami w adekwatnym i/ lub płynnym rozpoznawaniu słów oraz słabymi zdolnościami dekodowania i poprawnego pisania. Trudności te są zazwyczaj wynikiem deficytu fonologicznego aspektu języka, często niewspółmiernego do innych zdolności poznawczych i efektywnych metod nauczania stosowanych w szkole. Wtórnie mogą wystąpić problemy z czytaniem ze zrozumieniem i kontaktem ze słowem pisanym.”

(M. Bogdanowicz, Materiały szkoleniowe dla nauczycieli cz.I ,MEN, W-wa 2010)

Nowa definicja sformułowana w 2007r. przez Europejskie Towarzystwo Dysleksji - federację krajowych organizacji, stowarzyszających rodziców i praktyków, jest następująca: "dysleksja to odmienny sposób nabywania umiejętności czytania i pisania oraz ortografii, o podłożu neurobiologicznym. Trudności, które powodują tę odmienność, mogą także wpłynąć na umiejętność planowania, liczenia itp. Przyczyną może być kombinacja trudności w zakresie przetwarzania fonologicznego, pamięci operacyjnej, szybkości nazywania, uczenia się materiału zorganizowanego w sekwencje i automatyzacji podstawowych umiejętności.

Oprócz wspomnianych wyżej problemów dla osób z dysleksją ciągłe wyzwanie stanowi funkcjonowanie w świecie raczej nieprzyjaznym dla dysleksji. Badacze stwierdzają, że istnieje wiele możliwych przyczyn dysleksji, w tym również genetyczna. Nie ma związku pomiędzy obecnością dysleksji a poziomem inteligencji, wkładem pracy czy pozycją społeczno- ekonomiczną. Ponadto zróżnicowanie krajów europejskich w zakresie języka, wymóg znajomości wielu języków, środowisko społeczno- kulturalne, jak również dostęp do edukacji ma znaczący wpływ na możliwości, jakie życie stwarza dzieciom i dorosłym z dysleksją" (Bogdanowicz, Materiały szkoleniowe dla nauczycieli cz.I, MEN, w-wa 2010).

Dysleksja rozwojowa = trudności

Mianem "dysleksja rozwojowa" określa się trudności w przetwarzaniu informacji, czytaniu i pisaniu u osób o prawidłowym rozwoju intelektualnym.

Zobacz film

<http://www.youtube.com/watch?feature=endscreen&v=wTiiaZOMgDg&>

Dysleksja rozwojowa jest jedną ze specyficznych trudności w uczeniu się - czyli takich, które dotyczą tylko niektórych zakresów uczenia się i występują przy prawidłowym rozwoju umysłowym (a niejednokrotnie wysokiej sprawności intelektualnej), sprawnych narządach ruchu oraz zmysłach wzroku i słuchu, a także właściwej opiece wychowawczej i dydaktycznej.

Termin dysleksja rozwojowa stosuje się w odniesieniu do uczniów, którzy doświadczają tych trudności od początku nauki czytania, w przeciwieństwie do dysleksji nabytej u dorosłych, którzy na skutek organicznych uszkodzeń mózgu utracili posiadaną wcześniej umiejętność czytania i pisania. Ponadto termin dysleksja rozwojowa powstał jako określenie całego syndromu specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu. Można w nim wyróżnić trzy węższe zakresy tych trudności tj: dysleksję, dysortografię, dysgrafię, które mogą występować w sposób izolowany lub w różnych kombinacjach.

Specyficzne trudności w uczeniu się występują w zakresie:

- czytania (dysleksja),
- ortograficznego pisania (dysortografia),
- techniki pisania i kaligrafii (dysgrafia),
- liczenia (dyskalkulia).

Dysleksja - trudności w czytaniu, przejawiające się zaburzeniami tempa i techniki czytania oraz stopnia rozumienia treści.

Dysortografia - jest pojmowana jako zespół trudności towarzyszących opanowaniu poprawnej pisowni wyrazów. Dziecko popełnia różnego rodzaju błędy, w tym ortograficzne, mimo dobrej znajomości zasad pisowni.

błędy ortograficzne...

Dysgrafia - dotyczy zaburzeń sfery graficznej pisma. Dziecko ma trudności w procesie nabywania sprawności pisania, pojmowanej jako czynność. Charakteryzuje się niskim poziomem graficznym pisma - dziecko kreśli tzw. brzydkie litery, nierówne w stosunku do całego wyrazu, bardzo często ma problemy z utrzymaniem się w liniaturze. Cechy charakterystyczne to: pismo „rozchwiane”, zaburzony kształt liter, brak połączeń międzyliterowych, nierozpoznawalność liter a,e,o (podobne ich zapisywanie), pomijanie znaków interpunkcyjnych, częstym zjawiskiem jest pisanie liter drukowanych.

Dyskalkulia - zjawisko obejmujące problemy w przyswojeniu wiedzy i umiejętności matematycznych. Dziecko charakteryzuje się niskim poziomem rozumowania operacyjnego, ma kłopoty z przyswojeniem pojęć abstrakcyjnych, np. liczba, wielkość, proporcje, itp.

Kiedy zaczyna się dysleksja?

Przyczyny dysleksji nie są jednoznaczne. Mówimy, że "dziecko ma dysleksję" dopiero po diagnozie postawionej przez specjalistów. To nie oznacza, że problemy zaczęły się nagle w szkole. Szkoła tylko stała się środowiskiem, dzięki któremu pewne trudności udało się wychwycić i nazwać. Już w wieku przedszkolnym można zauważyć pewne zachowania, które powodują, że mówimy, że "dziecko jest w grupie ryzyka" związanego z rozwojem dysleksji.

To istotne, że dziecko z grupy ryzyka dysleksji wcale nie musi stać się uczniem dyslektycznym. Pracując z dzieckiem samodzielnie oraz korzystając z pomocy specjalistów, można nadrobić lub znacząco zmniejszyć opóźnienia i dysharmonie rozwojowe jeszcze przed podjęciem nauki szkolnej, zanim dziecko zacznie doświadczać niepowodzeń szkolnych, skutkujących niepotrzebnym stresem i zniechęceniem u młodego ucznia.

Do rozpoznania zagrożenia dysleksją nie wystarczy odnotowanie jednego objawu. Im więcej symptomów, tym bardziej prawdopodobne, że dziecko należy do grupy ryzyka.

Objawy dysleksji

Objawy dysleksji rozwojowej zmieniają się na poszczególnych etapach rozwoju i edukacji.

Dzieckiem z grupy "ryzyka dysleksji" jest dziecko pochodzące z ciąży i porodu o nieprawidłowym przebiegu, a także dziecko, u którego w rodzinie występowały te zaburzenia, a także dziecko, które wykazuje symptomy nieharmonijnego rozwoju psychomotorycznego.

Już w wieku poniemowlęcym i przedszkolnym można dostrzec sygnały, które mogą wskazywać na ryzyko pojawienia się dysleksji. Te symptomy to:

- obniżony tonus mięśniowy, brak raczkowania,
- opóźniony rozwój mowy,
- mała sprawność i koordynacja ruchów podczas zabaw, samoobsługi, problemy z utrzymanie równowagi,
- kłopoty z rysowaniem i pisaniem,
- trudności z wykonywaniem układanek i odtwarzaniem wzorów graficznych,
- wadliwa wymowa, trudności z wypowiedaniem złożonych słów, błędy gramatyczne,
- trudności z różnicowaniem głosek podobnych oraz z wydzieleniem sylab, głosek ze słów i ich synteza,
- oburęczność lub mylenie prawej i lewej ręki,

Wiek szkolny - kl. I - III

- mała sprawność ruchowa całego ciała - słabo biega, skacze,
- trudności z nauczeniem się jazdy na hulajnodze, rowerze rolkach, nartach
- niechętnie uczestniczy w zabawach ruchowych i lekcjach WF
- ma trudności z wykonywaniem ćwiczeń równoważnych,
- ma małą sprawność manualną - tj wykonywaniem precyzyjnych ruchów
- ma trudności z rzucaniem do celu i chwytaniem
- nieprawidłowo trzyma ołówek, brzydko i niechętnie rysuje, pisze, nie mieści się w liniaturze
- z trudem odróżnia podobne kształty (np litery m-n, t-l →)
- ma wadliwą wymowę,
- przekręca złożone wyrazy,
- ma trudności z tworzeniem rymów oraz dokonywaniem analizy i syntezy głosek w wyrazach
- trudności z różnicowaniem głosek zbliżonych fonetycznie (z-s, b-p,k-g)
- trudności z poprawnym używaniem wyrażenia przyimkowych (np nad-pod, za-przed)
- problem z zapamiętywaniem trudniejszych nazw, terminów, nazw miesięcy, szeregów cyfr
- trudności z określeniami prawe-lewe,
- problem z zapamiętywaniem wierszy, złożonych polone,
- nasilone trudności w nauce czytania,
- trudności z opanowaniem poprawnej pisowni.

W patomechanizmie dysleksji występują takie zjawiska jak:

- trudności w czytaniu pomimo dobrej inteligencji oraz braku zaniedbania środowiskowego i dydaktycznego;
- trudności z opanowaniem poprawnej pisowni: pismo zwierciadlane, mylenie liter podobnych pod względem kształtu (p-b-d-g), liter odpowiadających głoskom zbliżonym fonetycznie, opuszczanie liter, błędy ortograficzne pomimo znajomości zasad ortografii.;
- rozszerzanie zakresu trudności na więcej przedmiotów szkolnych i rozleglejsze obszary życia;
- nawarstwianie się zaburzeń (wtórne zaburzenia emocjonalno- motywacyjne);
- kompensacja zaburzeń i redukcje niektórych trudności (np zwykle udaje się wyeliminować trudności w czytaniu);
- utrzymywanie się gotowości do nawrotu specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu np. w sytuacji stresu egzaminacyjnego.

Dysleksja a inteligencja

Dysleksja występuje u dzieci o prawidłowym rozwoju umysłowym, a nierzadko u dzieci bardzo zdolnych.

Specyficzne cechy dyslektyka odpowiednio rozwijane przez dziecko, rodziców i nauczycieli dają w rezultacie wyższą od przeciętnej inteligencję i ponadprzeciętne zdolności twórcze w różnych dziedzinach.

Przyczyny dysleksji

Przyczyny dysleksji nie są jednoznaczne. Mówimy, że "dziecko ma dysleksję" dopiero po diagnozie postawionej przez specjalistów.

Poszukiwanie przyczyn dysleksji nie pozwala na jednoznaczne ustalenie czynników wywołujących trudności w czytaniu i pisaniu, jednakże w literaturze wymienia się następujące koncepcje powstania zaburzeń związanych z dysleksją rozwojową:

- koncepcja genetyczna,
- koncepcja organiczna,
- koncepcja hormonalna,
- koncepcja fonologiczna,
- koncepcja opóźnionego dojrzewania centralnego układu nerwowego,
- koncepcja psychodysleksji,
- koncepcja zaburzeń metabolizmu kwasów tłuszczowych.

-
- koncepcja genetyczna - dziedziczenie zaburzeń funkcjonowania centralnego układu nerwowego,
 - koncepcja organiczna - uszkodzenie struktur mózgu w okresie okołoporodowym,
 - koncepcja hormonalna - nadprodukcja testosteronu; zablokowanie rozwoju lewej półkuli mózgu,
 - koncepcja fonologiczna - zgodnie z nią dysleksja stanowi specyficzne zaburzenie językowe. Jego źródło leży w trudnościach fonologicznych polegających na niemożności przekodowania dźwięków mowy na odpowiednie znaki graficzne. Objawia się kłopotami ze znajdowaniem rymów, rozkładaniem słów na poszczególne sylaby czy fonemy. Koncepcja ta zdobyła dużą popularność i miała istotny wpływ na rozwój teoretycznych poglądów na przyczyny dysleksji, a także proponowane techniki terapeutyczne,
 - koncepcja opóźnionego dojrzewania centralnego układu nerwowego - zaburzenie funkcjonowania centralnego układu nerwowego powstałe we wczesnym okresie rozwoju,
 - koncepcja psychodysleksji - zaburzenia emocjonalne (teoria nieudokumentowana badaniami),
 - koncepcja zaburzeń metabolizmu kwasów tłuszczowych, powodujących uszkodzenie szlaków wielkokomórkowych (Cyt. za: Cieszyńska 2005: s. 12)

Jak dawniej rozumiano dysleksję i jej przyczyny?

Pierwszy kierunek, którego twórcą był J. Hinshelwood, wiązał dysleksję z czynnikiem dziedzicznym. Pewne ograniczenia nauki czytania były łączone z niedostatecznym rozwojem "ośrodka czytania".

Inna teoria, prezentowana przez S.T. Ortona mówiła, że zaburzenie procesu lateralizacji (lateralizacja to postępujący w trakcie rozwoju ruchowy proces, którego efektem jest przewaga jednej strony ciała nad drugą) odgrywa ogromną rolę w powstawaniu dysleksji. Rola konfliktu dominacji półkul u dyslektyków stała się źródłem wielu teorii. Niektórzy uważali, że silnie zaznaczony konflikt występuje u dzieci ze słabym lub całkowitym brakiem przewagi stronnej. Inni uważali, że jest to wina lateralizacji skrzyżowanej (oko, ręka).

Kolejni byli zdania, że wymuszanie na dziecku leworęcznym pisania prawą ręką powoduje ogromny konflikt między półkulami. Przeprowadzono wiele badań w tym zakresie, niektórzy naukowcy opowiadali się za ogromnym znaczeniem lateralizacji u dyslektyków, inni negowali tę teorię. Po wielu latach badań wiadomo, że lateralizacja odgrywa pewną rolę w powstawaniu dysleksji, ale nie jest to zjawisko stałe.

Nieco później naukowcy doszukiwali się powodów dysleksji w mikrouszkodzeniach ośrodkowego układu nerwowego, nabytych w różnych stadiach rozwojowych, a zwłaszcza w fazie życia okołoporodowego. Głównymi zwolennikami tej teorii byli: A. Gesell amerykański psycholog, który opisuje zaburzenia czytania powstałe w związku z mikrouszkodzeniami mózgu (Rozwojowa diagnostyka, 1947). Wykazały to już wcześniejsze badania przeprowadzone przez M. Monroe'a w 1935r. Wykazał on, że mikrouszkodzenia mózgu wpływają na zaburzenia motoryki spostrzegania, uwagi oraz prawidłowych procesów, które są konieczne w przypadku nauki czytania.

Kawl i B.Pasamnick udowodnili swoimi badaniami, że w powstawaniu dysleksji niewątpliwą rolę odgrywają te zaburzenia, które były obserwowane u dzieci z uszkodzeniami mózgu przez czynniki różnego pochodzenia tzw. encefalopatia.

Kolejna to koncepcja, której zwolennikami byli P. Blanchard, S. M. Tuchin, M. E. Kripatrik, B. Hallgren, E. Gann. Uważali oni, że za zjawiskiem dysleksji kryją się zaburzenia emocjonalne. Obecnie teoria ta nie cieszy się zbyt dużym powodzeniem. Według opinii A. Ajuriaguerra (1970) teoria ta nie ma szans obronić się przy obecnych metodach badawczych, uważa jednak, że zmiany osobowości mogą pojawiać się u dyslektyków, ale nie jako źródło choroby, ale jej konsekwencja (trudności w nauce czytania i pisania).

Naukowcy uważali również, że głównym powodem pojawiania się specyficznych trudności w czytaniu może być brak opanowania podstawowych umiejętności w czytaniu i pisaniu. Uważał tak, między innymi A. I. Gates. Według niego może być wiele przyczyn, dla których dziecko nie opanowało podstawowych umiejętności w zakresie czytania i pisania, np. niedopasowanie indywidualnego nauczania do potrzeb dziecka, teksty do czytania, które w najmniejszym stopniu nie interesują dziecka, nieodpowiednie metody nauczania.

Nasi bliscy z dysleksją

Koncepcja genetycznego / dziedzicznego pochodzenia dysleksji upatruje je w zmianach centralnego układu nerwowego. Ich nośnikami są geny przekazywane z pokolenia na pokolenie. Wskazują na to m.in. badania Gerda Schulte-Körne.

Sądzi się, że dziedziczna dysleksja dotyczy 20-30% dzieci dyslektycznych. Istnieje przypuszczenie, że dziedziczność dysleksji jest związana z przekazywaniem po linii męskiej genu Y, stąd czterokrotnie więcej dyslektyków wśród chłopców niż dziewczynek.

Związane z dysleksją mają też być chromosomy 15 i 6, odpowiedzialne za odporność organizmu - stąd tak wiele alergii, migrenowych bólów głowy i zaburzeń trawienia wśród dzieci dyslektycznych.

Prawdopodobieństwo odziedziczenia trudności w czytaniu szacuje na 60%, natomiast problemów z ortografią od 70% do 80%.

Jeśli Państwa dziecko jest dyslektykiem, być może ktoś jeszcze w rodzinie także nim jest.

Leczenie czy wspieranie?

Dysleksji nie da się całkowicie zapobiec, ale można znacznie złagodzić jej konsekwencje. Dzięki wczesnemu diagnozowaniu i programom wczesnej interwencji, już w klasach przedszkolnych specjaliści mogą prowadzić pracę profilaktyczną i zajęcia wspomagające rozwój dzieci z grupy ryzyka dysleksji.

To znacznie ułatwia start i funkcjonowanie dziecka w warunkach szkolnych. Fachowa pomoc ze strony nauczycieli, pedagogów, psychologów, wsparcie ze strony rodziców - to wszystko wpływa na lepsze funkcjonowanie dziecka jako ucznia. Dzięki tym zabiegom dysleksja przestaje być dla dzieci koszmarem życiowym.

Wstępne rozpoznanie u dziecka typowych objawów dysleksji przez rodzica lub nauczyciela nie należy nadal do zadań łatwych.

Jeżeli coś niepokoi Państwa, uważam, że Wasze dziecko ma trudności, nie czekajcie, aż samo z tego wyrośnie, nie obawiajcie się przyjść do poradni lub pedagoga szkolnego. Pomóżcie swojemu dziecku.

Rozdział 1

Informacje ogólne

- **Bycie odmiennym to nic złego**
 - **Odczucia dyslektycznego dziecka oraz przezwyciężanie problemów**
 - **Pewność siebie a dysleksja**
 - **Zachowanie dyslektycznego dziecka**
 - **Reakcje rodziców na trudności ich dyslektycznych dzieci**
 - **Cechy dyslektycznego dziecka**
 - **Gdzie szukać pomocy - przydatne informacje**

Odczucia dyslektycznego dziecka oraz przewyciężanie problemów

Dziecko z dysleksją potrzebuje więcej czasu na naukę i musi włożyć więcej wysiłku, by dorównać poziomem pozostałym uczniom.

Z tych powodów dzieci z dysleksją często napotykają na kolejne utrudnienia takie jak:

- niska samoocena;
- wstyd przed okazaniem swoich dysfunkcji (krój pisma, błędy w pisowni;
- nienadążanie z wykonywaniem poleceń);
- ucieczka od obowiązków sprawiających im najwięcej problemów;
- słaba organizacja czasu, roztargnienie;
- nadpopudliwość ruchowa;

Trudności uczniów z dysleksją rozwojową mają różny charakter w zależności od wieku dziecka oraz od stopnia nasilenia deficytów rozwojowych.

Wiek 6-7 lat (klasa 0)

- trudności z wymową;
- trudności w zapamiętywaniu wierszyków i piosenek;
- trudności w odróżnianiu podobnych głosek, wydzieleniu i łączeniu sylab;
- trudności w wyróżnianiu elementów z całości;
- trudności orientacji w czasie (pory roku, dnia, godziny);
- trudności w rysowaniu i odtwarzaniu figur oraz wzorów;
- wadliwa wymowa (przekręcanie, przestawianie, notoryczne błędy gramatyczne);
- trudności w nauce czytania;
- brak lateralizacji (oburęczność, mylenie prawej i lewej ręki);
- mała sprawność manualna (wiązanie sznurowadeł, trzymanie nożyczek, sztuczków);
- opóźnienie orientacji w schemacie ciała;

Wiek wczesnoszkolny (klasa I-III)

- utrzymywanie się i pogłębianie powyższych trudności;
- mała sprawność ruchowa (nie potrafi jeździć na dwukołowym rowerze, łyżwach, nartach, problemy z samoobsługą);
- utrzymująca się oburęczność;
- zaburzenia koordynacji czynności ręki i oka;
- trudności w zapamiętywaniu nazw, dat, liczb, tabliczki mnożenia;
- mylenie liter;
- opuszczanie, przestawianie, dodawanie liter i sylab;
- trudności z pisownią;
- brzydkie pismo i rysunek;

Wiek starszy szkolny (powyżej klasy IV i szkoła średnia)

- Stopniowe zmniejszanie się lub ustępowanie trudności w czytaniu;
- Ograniczanie się trudności w pisaniu często tylko do dużej ilości błędów ortograficznych i brzydkiego pisma;
- Uogólnianie się trudności szkolnych na inne przedmioty nauczania;
- Trudności w nauce języków obcych;

Najogólniej rzecz ujmując można powiedzieć, że osiągnięcia szkolne ucznia z dysleksją rozwojową nie są zgodne z wymaganiami szkoły. Taki uczeń wymaga fachowej pomocy ze strony nauczyciela, rodzica, psychologa, pedagoga. Jeśli w porę takiej pomocy nie otrzyma, staje się zagubiony, spada u niego znacznie poziom poczucia własnej wartości.

Trudności, z jakimi borykają się uczniowie z dysleksją wynikają z uwarunkowań wewnętrznych, niezależnych od ich chęci i zaangażowania. Aby opanować materiał dydaktyczny tak jak ich rówieśnicy, muszą włożyć dwu-, trzykrotnie więcej wysiłku, a i tak efekty są mizerne ze względu na przykład na zbyt wolne tempo pracy lub uporczywie pojawiające się błędy ortograficzne.

Bez pochwał, nagród, pozostawieni sami sobie, mogą zatracić ochotę do nauki, bo "po co mam coś robić jak i tak jestem gorszy od innych" przestają się uczyć, w starszym wieku nierzadko wagarują.

Pierwsze niepowodzenia szkolne, ustawiczny brak sukcesów, brak pochwał ze strony nauczycieli, poczucie klęski, kompromitacji przed kolegami, którzy z łatwością opanowują materiał dydaktyczny, niezadowolenie, zdenerwowanie, obojętność, a nawet rozpacz - to uczucia, które stale towarzyszą uczniom z dysleksją.

Pewność siebie a dysleksja

Budowanie pewności siebie

Budowanie pewności siebie u dyslektycznego dziecka to proces, który włącza rozwijanie pasji oraz ukrytych talentów dziecka.

Dziecko z dysleksją stara się ukryć swoje "słabsze strony" i rozwiązuje często swoje problemy w sposób odmienny niż pozostałe dzieci, bardziej kreatywny.

Ważne jest to, by wspierać dziecko w jego twórczych zabiegach.

Zorganizujmy dziecku czas wolny,
zadbajmy o to, by rozwijało swoje pasje,
cieszymy się z jego mniejszych i większych sukcesów.

Pozwólmy dziecku na uczestnictwo w zajęciach sportowych lub innych dodatkowych zajęciach pozaszkolnych.

Nie odmawiamy posiadania psa lub innego zwierzątka domowego. Psychologowie są zgodni w stwierdzeniu, że zwierzęta pozytywnie wpływają na rozwój dziecka, stąd różne programy terapii z ich udziałem. Przede wszystkim sprzyjają rozwojowi emocjonalnemu i społecznemu naszych pociech. Badania wykazują również, że większość domowych pupili działa na dzieci relaksująco, przy nich czują się bardziej bezpiecznie, dodają im one otuchy, nie czują się samotne w sytuacji, gdy muszą zostać w domu same albo nie mogą spotkać się z rówieśnikami. Opieka nad zwierzakiem sprzyja wykształcaniu poczucia obowiązku u dziecka. Świadomość bycia odpowiedzialnym za np. karmienie domowego pupila wzmocni poczucie wartości dziecka.

Motywacja dziecka

Rodzice, opiekunowie oraz nauczyciele odgrywają ważną rolę w motywowaniu swoich pociech do dalszej pracy i mogą w pozytywny sposób wpłynąć na ich samoocenę. Szczególną rolę w edukacji oraz kształtowaniu samooceny odgrywa postawa rodziców (opiekunów) dziecka.

Czym jest motywacja?

Motywacja to, wg. definicji psychologów, stan służący nakierowaniu działań jednostki na określony cel. Czyli, mówiąc wprost, jeśli mamy motywację do jakiegoś działania, to ona pociąga nas do jego realizacji, jeśli motywacji nie mamy, to albo działania nie podejmujemy, jest ono nieefektywne, albo nie przynosi nam satysfakcji.

Jak wzbudzić u dziecka motywację do nauki?

Dzieci rodzą się z naturalną, wręcz instynktowną potrzebą i chęcią nauki. Motywacja dziecka do nauki odgrywa podstawową rolę w procesie uczenia się. Dziecko, które ma motywację do nauki, osiąga dużo większe sukcesy w zdobywaniu wiedzy. Uczy się, bo tego chce, bo przyswajanie wiadomości sprawia mu przyjemność, bo widzi sens i cel swojej pracy. I dużo ważniejszą rolę odgrywa tutaj przyjemność i celowość płynąca z nauki, a nie chęć zdobycia dobrych ocen. Motywacja musi pochodzić z wnętrza dziecka, a nie być wynikiem presji z zewnątrz.

Odkrywanie talentów i nauka poprzez zabawę

Przede wszystkim nie zaprzepaścić naturalnej dziecięcej ciekawości świata, a nieustannie ją podsycać. Dlatego warto uzbroić się w cierpliwość i nie zbywać malucha lub co gorsza nie zniechęcać go do zadawania pytań. W rozmowie należy traktować dziecko jak równorzędnego partnera i starać się odpowiadać na jego pytania możliwie dokładnie i zrozumiale. A gdy nie znamy odpowiedzi na pytanie, pokażmy dziecku, w jaki sposób takiej odpowiedzi szukać: w internecie, atlasie, encyklopedii itp.

Niezmiernie istotną sprawą w wychowaniu dziecka jest wychwycenie jego zainteresowań i zdolności i rozwijanie ich. Bowiem wiadomo, że łatwiej i szybciej uczymy się rzeczy, które nas interesują i które sprawiają nam przyjemność.

Pokażmy dziecku, że zdobywanie wiedzy to świetna zabawa. Rodzinne oglądanie programów edukacyjnych, czytanie książek, wyprawy do muzeum czy zwiedzanie zabytków, to tylko przykłady takiej zabawy.

Nie za trudno, nie za łatwo

W motywowaniu dziecka do nauki ważną rolę odgrywa poczucie kompetencji. Lubimy robić to, co nam wychodzi. Jeśli dziecko dojdzie do przekonania, że zadanie jest zbyt trudne, ponad jego możliwości, zniechęci się do jego wykonywania. W takiej sytuacji należy przede wszystkim pomóc zrozumieć dziecku, gdzie tkwi trudność zadania. Może po prostu dziecko nie rozumie, co należy próbować. Czasem pomaga podzielenie zadania na mniejsze części - nie musimy dziś przeczytać całej książki, przeczytajmy tylko część. Jeśli zadania z matematyki są trudne, zacznijmy od najłatwiejszych. Czasem dziecko jest wręcz sparaliżowane dużą ilością pracy do wykonania.

Należy wówczas pomóc dziecku w podjęciu decyzji, od czego zacząć i zawsze w takiej sytuacji najlepiej zacząć od najłatwiejszego zadania lub ulubionego przedmiotu. Jeśli pierwsze wyzwania pójdą gładko, uczeń zdobywa motywację i chęć działania w stosunku do następnych. Z kolei zbyt łatwe zadania nie motywują dziecka ani nie powodują zdobywania nowych umiejętności.

W wychowaniu dziecka nie obędzie się bez stosowania systemu nagród i kar. W przypadku motywacji do nauki musimy być jednak wyjątkowo ostrożni. Nie możemy dopuścić do sytuacji, w której dziecko będzie oczekiwało nagrody za każdą dobrą oceną, ponieważ wówczas motywacją nie będzie nauka sama w sobie. Podobnie, karanie za złe stopnie może wywołać w dziecku bunt i niechęć.

Zamieszczona poniżej tabela 1. zawiera wykaz przykładowych obowiązków i zachowań, jakie rodzice (opiekunowie) będą chcieli wpoić swoim dzieciom. Tych pięć punktów wymaga pewnego wysiłku i pracy od wychowanka, jednak właściwe stosowanie systemu nagradzania może sprawić, że będzie to dla dziecka bardziej zabawa niż praca. Każdego wieczoru przy punktach, które zostały należycie wykonane, zamalowujemy kwadraty flamastrem. Należy jednak pozwolić dziecku, by samo zaznaczało swoje osiągnięcia.

MOJE ZADANIA																
Wrzesień	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19		
Bawiłem się z braciszkiem																
Słuchałem dziś mamy																
Słuchałem dziś taty																
Posprzątałem w pokoju																
Poszedłem wczoraj spać bez ociągania się																
RAZEM (nagroda)																

I tak, za każde poprawnie wykorzystane zadanie, w danym dniu, dziecko powinno otrzymać drobną nagrodę. Jeżeli więcej niż np. dwa punkty nie zostały zrealizowane w ogóle, dziecko nie otrzymuje nic.

Faza początkowa ćwiczeń wymaga konkretnych zadań i celów, jakie wychowawcy stawiają dzieciom. Dopiero w następnej fazie, gdy wola dziecka jest gotowa i odpowiednio ukształtowana, wydłużamy czas realizacji zadań, które jednocześnie stają się bardziej ogólne. Przechodzimy więc wszystkie etapy rozwoju dziecka: od myślenia konkretnego, do bardziej ogólnego, powszechnego i abstrakcyjnego. Rodzice (opiekunowie) przestają także nagradzać pociechę każdego dnia. Nagroda zostaje przyznana po ustalonym i dostosowanym do możliwości dziecka okresie (Tabela 2).

MOJE ZADANIA															Czerwiec	NAGRODA
1	2	3	4	5	6	7	8	9	(...)	15	16	17				
																Wycieczka do Zoo
																Nowy piórnik
																Niespodzianka
																Wyprawa na basen
																Piłka

Tabela, obrazująca postępy wychowanka, powinna zajmować wyeksponowane miejsce, najlepiej w widocznym punkcie (np. zawieszona na ścianie ponad biurkiem w pokoju dziecka). W ten sposób stanowi przypomnienie o zadaniach i pomaga wzbudzać pozytywne emocje, związane z obietnicą nagrody.

Autorzy przypominają, że lista nagradzanych obowiązków nie jest stała i ma układ spiralny. Kiedy dziecko nabierze już zwyczaju mycia zębów, sprzątania w pokoju, odrabiania lekcji, rodzice (opiekunowie) powinni zastępować te zadania innymi. W odpowiednim czasie należy przygotować nową tabelę; dobrze, jeżeli pozostawi się dziecku pewną możliwość proponowania zadań.

Kolorowy kącik

W zachęceniu dziecka do nauki ważne są też warunki, jakie mu stworzymy do nauki. Jeśli urządzimy dziecku miły kącik z biurkiem, w którym będzie mogło spokojnie odrabiać lekcje, jeżeli powiemy dziecku, że to jest jego własne królestwo, chętniej będzie zasiadało do nauki. Zakup wybranych przez dziecko przyborów szkolnych, ładny piórnik, kolorowe długopisy i flamastry, zeszyty z ciekawymi obrazkami na okładkach, to wszystko sprawia, że dziecko z przyjemnością będzie chciało ich używać, a co za tym idzie odrabiać lekcje, pisać czy rysować.

Miłość i akceptacja to klucz do sukcesu

Najważniejszą sprawą, nie tylko w zakresie motywowania do nauki, lecz ogólnie kluczem do sukcesu w wychowaniu dziecka, jest jego akceptacja przez rodziców, bez względu na to, co dziecko robi czy jak się zachowuje. Dziecko, które wyrasta w atmosferze akceptacji, poczuciu, że jest kochane i szanowane, łatwiej przejmie nasz punkt widzenia. Nasza wiara w możliwości dziecka i pomoc w przekonaniu go do wiary w siebie może czynić cuda. A dziecko, które nabierze wiary i pewności siebie, łatwiej pokona problemy i chętniej będzie stawiało czoła przeciwnościom.

Zachowanie dyslektycznego dziecka

Nie ma jednorodnego wzorca zachowań dzieci dyslektycznych. W zależności od charakteru, temperamentu czy pobudliwości, niektóre symptomy uwydatniają się bardziej, inne mniej lub też nie występują wcale. Również nasilenie przejawów dysleksji jest oczywiście większe lub mniejsze. Dlatego trudno jest ująć w ogólną definicję zachowania dyslektyków, gdyż nigdy nie są one spełniane wszystkie naraz.

Reakcje rodziców na trudności ich dyslektycznych dzieci

Zapewne każdy rodzic zgodzi się ze zdaniem, że sukcesy dziecka są źródłem ogromnego szczęścia i dumy, zaś jego kłopoty i porażki bolą równie mocno dziecko jak i jego opiekunów. Często rodzicom towarzyszy poczucie bezsilności, ponieważ nie wiedzą, jak pomóc swojemu dyslektycznemu dziecku.

We wspieraniu rozwoju dziecka, jak i codziennych domowych relacji pomocne mogą okazać się warsztaty dla rodziców bądź uczestnictwo w grupie wsparcia prowadzonej przez specjalistów.

Kontakt z innymi rodzicami, którzy na co dzień napotykają na podobne wyzwania wychowawcze daje możliwość wymiany doświadczeń oraz uczenie się od siebie nawzajem. Udział w spotkaniach grupy wsparcia powoduje nabranie dystansu do siebie i do codziennych problemów. Dzięki tym spotkaniom możemy odreagować stres. Nie wstydźmy się szukać pomocy specjalistów i prosić o rady.

Rodzina bezpośrednio może zgłosić się do terapeuty rodzinnego np. do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, który przeprowadzi wstępną diagnozę problemu. Zdarza się, że rodzice mało interesują się własnymi dziećmi, a zwłaszcza ich problemami. Niekiedy zaniedbania tłumaczy się brakiem cierpliwości lub czasu. Rodzice powinni podjąć trud wychowawczy, oparty na integracji osobowości wychowawcy i konkretnych metodach pracy z dzieckiem. Metody te powinny uwzględniać personalne możliwości dziecka i jego potrzeby.

Pozytywne reakcje rodziców na trudności ich dyslektycznych dzieci:

- Zaakceptować fakt wystąpienia dysleksji u dziecka;
- Gdy pojawią się kłopoty, nie dramatyzować;
- Zachowywać spokój i panować nad emocjami, nie wpadać w gniew, gdy dziecko nas irytuje;
- Należy skupić się na mocnych stronach dziecka (np. rysowanie, gra w piłkę), a nie na słabościach;
- Wierzyć w zdolności dziecka;
- Nagradzać dziecko za małe i większe sukcesy;
- Budować dialog z dzieckiem;
- Opowiadać o napotkanych w dzieciństwie trudnościach, które były podobne do dylematów jego wieku;
- Zachęcać je do działania i motywować;
- Słuchać dziecka, gdy chce nam coś opowiedzieć, zachęcać je do inicjowania rozmowy;
- Codziennie znaleźć czas dla dziecka i poświęcić go tylko jemu, liczy się jakość czasu spędzonego z dzieckiem;
- Unikać ciągłej kontroli nad dzieckiem - samo musi się nauczyć dokonywać wyborów;
- Nie wyśmiewać się z dziecka (unikać lekceważenia jego problemów);

Cechy dyslektycznego dziecka

Lista symptomów dysleksji podana przez Davis Dyslexia Association International.

Ogólne cechy zachowania dyslektyka:

- przez otoczenie często uważany za leniwego, mało zdolnego, nieuważnego lub sprawiającego problemy wychowawcze,
- błyskotliwy, bardzo inteligentny, elokwentny, ale nie potrafi czytać, pisać oraz literować,
- jego problemy z nauką nie są tak poważne, by otrzymać dodatkową pomoc ze szkoły,
- wykazuje się wysoką inteligencją emocjonalną, nie będącą przedmiotem egzaminów,
- zwykle zdaje świetnie egzaminy ustne, ale nie pisemne,
- czuje się mniej inteligentny niż inni, ma kiepską samoocenę, ukrywa słabość poprzez bardzo pomysłowe strategie,
- łatwo wpada we frustrację i gniew w czasie czytania podręczników lub w sytuacjach, gdy bywa odpytywany z przeczytanego tekstu,
- jest utalentowany w dziedzinach: aktorstwo, muzyka, sport, mechanika, sprzedaż, biznes, projektowanie, budownictwo i inżynieria,
- wydaje się być zamyślony, może być typem marzyciela, łatwo traci poczucie czasu,
- ma trudności z koncentracją uwagi,
- uczy się najlepiej poprzez działania manualne, demonstracje, eksperymenty, obserwacje oraz pomoce wizualne,

Widzenie, czytanie, literowanie:

- narzeka na zawroty głowy, bóle głowy lub bóle brzucha podczas czytania,
- czuje się niepewnie w kontakcie z literami, cyframi, słowami, kolejnością lub podczas wypowiedzi ustnych,
- w czasie czytania lub pisania stosuje powtórzenia, dodaje nieistniejące litery lub słowa, przestawia, omija, zamienia oraz przekręca litery, cyfry, słowa,
- skarży się na uczucie lub widzenie nie istniejącego ruchu podczas czytania,
- może mieć świetny wzrok i spostrzegawczość lub odwrotnie - brak głębszej percepcji wzrokowej,
- czyta kilkakrotnie ten sam tekst ze słabym rozumieniem,
- literuje fonetycznie i niekonsekwentnie.

Pisanie i zdolności motoryczne:

- miewa problemy z pisaniem i odwzorowywaniem tekstu, może trzymać długopis w niewłaściwy sposób, pismo może być nieczytelne, a te same litery różnią się od siebie,
- może przejawiać pewną niezdarność, mieć nieskoordynowane ruchy (np. być słaby w grze w piłkę oraz innych grach grupowych),
- może miewać skłonności do choroby lokomocyjnej, może być leworęczny, oburęczny oraz często mylić lewą i prawą stronę oraz „pod” i „nad”.

Matematyka i zarządzanie czasem:

- może mieć trudności z określeniem czasu i zarządzaniem nim, mieć trudności z punktualnością,
- może mieć trudności z przyswajaniem informacji oraz z wykonywaniem zadań wymagających określonej kolejności,
- pomaga sobie liczeniem na palcach lub innymi sposobami, często zna prawidłową odpowiedź, lecz nie potrafi rozpisać jej w postaci równania,
- może mieć trudności w liczeniu przedmiotów lub postugiwaniu się pieniędzmi,
- potrafi rozwiązywać proste równania, ale nie udaje mu się rozwiązywać zadań z treścią; nie daje sobie rady z wyższą matematyką,

Pamięć i procesy poznawcze:

- świetna i długotrwała pamięć do zdarzeń, miejsc i twarzy,
- kiepska pamięć do kolejności faktów i informacji, których sam nie doświadczył,
- w przetwarzaniu informacji postępuje się przede wszystkim obrazami i uczuciami, a nie dźwiękami i słowami (nie "słyszy" własnych myśli),

Gdzie szukać pomocy - przydatne informacje

Czy moje dziecko ma dysleksję - diagnoza

Jeśli dziecko ma kłopoty z nauką, rodzic ma prawo zgłosić się z dzieckiem na badanie diagnostyczne - nie potrzeba skierowania.

Gdzie się tego dowiem

Badanie wykonuje się w rejonowej poradni psychologiczno-pedagogicznej, która współpracuje ze szkołą lub przedszkolem. Diagnozy też są wykonywane przez niepubliczne poradnie, które mają do tego uprawnienia nadane przez kuratorium oświaty.

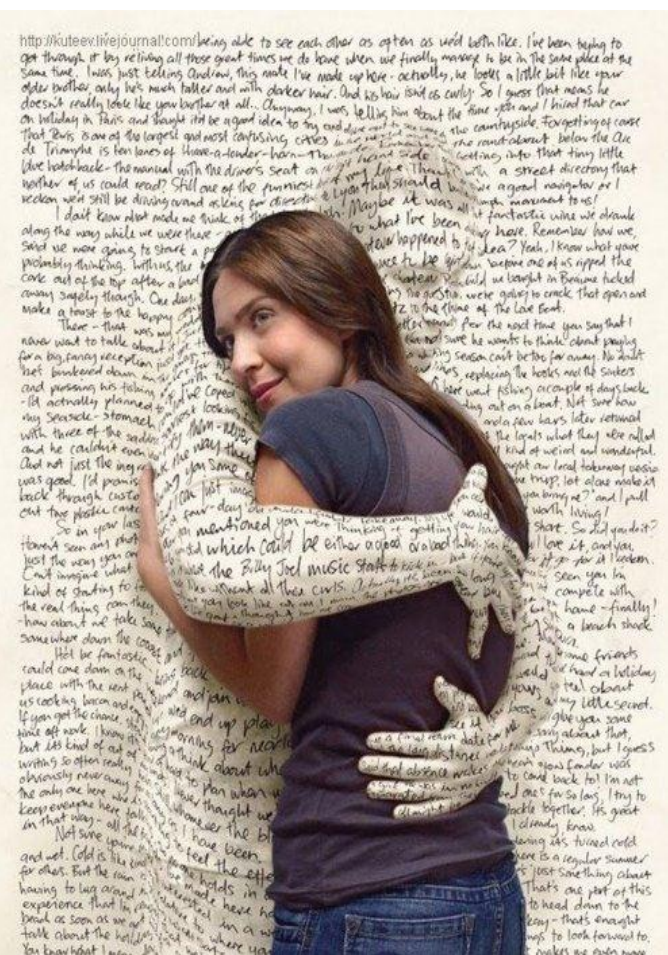
Adresy poradni psychologiczno-pedagogicznych powinni wskazać pracownicy przedszkola czy szkoły. Można je też znaleźć w książkach telefonicznych i internecie. Wykaz lokalnych poradni psychologiczno-pedagogicznych znajduje Państwo w powyższym e-booku w rozdziale "Lokalne grupy wsparcia /stowarzyszenia"

Po diagnozie

Rodzic powinien otrzymać po badaniu dziecka pisemną opinię z wynikami. Będą tam też wskazówki, jak pracować z dzieckiem w domu i w szkole. Warto zwrócić uwagę na informacje o obowiązkach nauczyciela względem zdiagnozowanego ucznia (dostosowywanie wymagań do możliwości dziecka, inny sposób oceniania pracy dziecka).

Rozdział 2

Życie z dysleksją bez problemów

Rozdział 2

Życie z dysleksją bez problemów

- **Jak być dyslektykiem i czuć się dobrze**
- **Znaleźć swój własny styl uczenia się**
- **Życie szkolne**
- **Na co dzień**
- **Pomoce naukowe**

Jak być dyslektykiem i czuć się dobrze

Dyslektykiem po prostu się jest, a nie bywa się nim od czasu do czasu - stwierdza prof. Marta Bogdanowicz.

Warto zauważyć, że wiele osób z dysleksją osiągnęło sukces na miarę międzynarodową. Nie jest oczywiście tak, że dysleksja jest równoznaczna z odniesieniem sukcesu, ale też, sukcesu takiego nie wyklucza, choćby w postaci ukończenia studiów wyższych czy zajęcia prestiżowego stanowiska kierowniczego. Co więcej, w pewnych dziedzinach może wręcz sprzyjać znakomitej karierze.

Zatem, powtarzając za prof. Albertem Galaburdą, osoby z dysleksją nie powinny być uważane za osoby z trudnościami w uczeniu się, ale za takie, które mają odmienne zdolności i sposób uczenia się.

Znaleźć swój własny styl uczenia się

Nauka jest czynnością złożoną. Głównym zadaniem podczas procesu uczenia się jest przetworzenie i przyswojenie materiału. Aby to osiągnąć, muszą zaistnieć odpowiednie okoliczności.

By pomóc dziecku w odnalezieniu własnego stylu uczenia się, należy:

- okazać dziecku cierpliwość,
- skupić się na "mocnych stronach" i umiejętnościach dziecka w różnych dziedzinach na przykład w sporcie, malarstwie, muzyce, majsterkowaniu, utrzymywaniu porządku, itp.,
- uświadomić dziecku, że proces przyswajania nowych umiejętności trwa przez całe życie, a uczenie się jest początkiem drogi do sukcesu,
- uświadomić dziecku, że istnieją różne sposoby oraz okoliczności przyswajania wiedzy np. nauka poprzez zabawę, gry i programy edukacyjne, wizyty w muzeum, itp.,
- przekazać dziecku, że najcenniejsze w uczeniu się jest pozytywne myślenie,
- uzmysłwić dziecku, że porażki nie muszą być traktowane jako przykre i przygnębiające zdarzenia lecz ujmowane jako wartościowe źródło wiedzy, nie obniżające poczucia własnej wartości.

Jolanta Dyrda wyróżnia cztery style uczenia się dyslektyków: ruchowo-słuchowo-wzrokowy, wzrokowo -ruchowo-słuchowy, ruchowo-wzrokowo-słuchowy, słuchowo-ruchowo-wzrokowy.

Według przeprowadzonych przez nią badań, na podstawie wywiadów, każda osoba przejawia inny styl uczenia się, tak jest też w przypadku osób dotkniętych dysleksją.

W pierwszym z wymienionych powyżej stylów preferowany sposób uczenia się to prace manualne, rysowanie, lepienie, wycinanie, ćwiczenia fizyczne i rytmizujące oraz wycieczki poznawcze, praca w zespole, odpowiedzi ustne, przekazywanie wiedzy przez nauczyciela np. mini wykład.

Osoby dyslektyczne przejawiające drugi z wyżej wspomnianych stylów preferują, np. wycieczki poznawcze, ćwiczenia fizyczne, samodzielną pracę w zeszycie, przepisywanie z tablicy, pracę z mapą.

Z kolei osoby przejawiające styl ruchowo-wzrokowo-słuchowy mogą nie preferować ćwiczeń fizycznych, ale za to dobrze czuć się przy wykonywaniu ćwiczeń manualnych, prac w zespole i na wycieczkach poznawczych.

Uczniowie preferujący ostatni ze stylów uczenia się odnajdą się doskonale przy odpowiedziach ustnych, słuchając pogadank nauczyciela oraz uczestnicząc w wycieczkach poznawczych.

Oczywiście wskazane przez autorkę badania odczytywać należy bardzo indywidualnie, odnosząc je do danego ucznia. Natomiast warto, aby każdy uczeń wraz z rodzicem lub nauczycielem przeanalizował, w jaki sposób najłatwiej przychodzi mu nauka.

Podczas uczenia się warto korzystać z większej ilości kanałów percepcji. Dzieci z problemem dysleksji są zwykle bardziej nastawione na percepcję wzrokową i lepiej się uczą używając wzroku. Pomocny jest także ruch, ponieważ w czasie aktywności lepiej koncentruje się uwagę. Rysowanie, skojarzenia z ruchem, odgrywanie danej sytuacji, nauka podczas chodzenia, huśtania się lub cokolwiek innego pomaga znacząco zwiększyć wydajność nauki.

Osoby z problemem dysleksji uczą się łatwiej z pomocą krótkich historii. Ilustracje, humor, symbole i wszelkiego rodzaju demonstracje są im pomocne, ponieważ u przeważającej liczby osób z dysleksją przeważa funkcjonowanie prawej półkuli, w przeciwieństwie do większości ludzi, u których dominuje lewa półkula.

Obrazki, figury, diagramy oraz inne narzędzia wizualne muszą mieć swoje miejsce w procesie nauki. Mapa myśli/umysłu/pojęciowa (mind/concept map) Tony'ego Buzan'a stanowi reprezentację wizualną, która jest rejestracją materiału ograniczoną do jednej strony kartki papieru.

Dla dzieci z problemem dysleksji ważnym aspektem w procesie uczenia się jest ogólny przegląd materiału. W tej sytuacji nauka powinna zaczynać się od streszczenia materiału.

Każdy ma swój wyjątkowy styl uczenia się. Okoliczności powinny być do niego dostosowane. Sytuacje uczenia się dostosowane do indywidualnych potrzeb mogą być stworzone w fazie przygotowawczej przed nauką:

Faza przygotowawcza

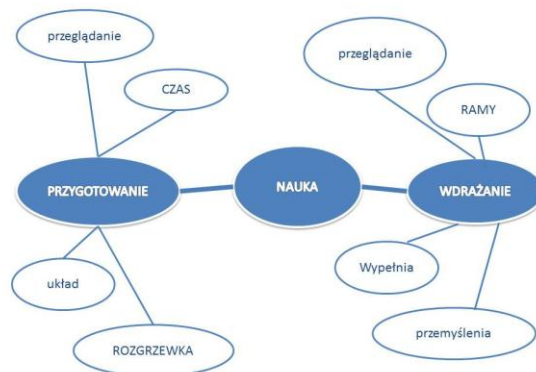
Przeglądanie - zbieranie materiału. Przeglądając materiał, możemy ocenić jego ilość i złożoność. Na podstawie tego można stworzyć plan.

Czas - organizacja czasu. Okresy spędzone na nauce mogą zostać zaplanowane, z uwzględnieniem przerw i procesu monitorowania.

Układ - tworzenie idealnych warunków. Zarówno środowisko jak i metoda uczenia się powinny być dostosowane do indywidualnego stylu nauki.

Mobilizacja - przywoływanie wiedzy związanej z materiałem.

Warto zadawać pytania i pobudzać wyobraźnię w związku z materiałem.

Fazy uczenia się

Faza wdrażania składa się z przetwarzania i przyswajania materiału:

Przeglądanie - można zapoznać się z materiałem przez przeglądanie go. W tej fazie celem jest uzyskanie ogólnego wglądu w tekst, aby dotrzeć do głównego zagadnienia. Ramy ogólne zagadnienia mogą być zidentyfikowane na bazie diagramów, ilustracji, podtytułów, itd. - a więc głównie komponentów wizualnych - stosowanych przy przeglądaniu tekstu. Można się uczyć z mapą wiedzy lub bez niej, ale ogólny przegląd i uporządkowanie struktury to sprawy zasadnicze.

Ramy - wybieranie głównych tematów. Zadanie polega na zidentyfikowaniu i zaznaczeniu najważniejszych tematów należących do ogólnego zagadnienia, te zaś definiują ramy dla materiału. Na mapie wiedzy celem jest narysowanie głównych odgałęzień.

Wypełnianie - odpowiednie informacje mogą zostać zebrane w ramy za pomocą przeglądania. Wiedza związana z kluczowymi słowami, obrazami umysłowymi istotnych pojęć może tu być pomocna. Na mapie wiedzy muszą się także znajdować gałęzie poboczne, rysunki oraz inne istotne informacje.

Wypróbowanie - należy sprawdzić, czy udało się przyswoić materiał. Podczas wypróbowania możliwe jest łączenie materiału informacyjnego z dźwiękami i ruchami. Na tym etapie sprawdzamy trafność doboru słów kluczowych, a więc czy faktycznie przywołują stosowne partie materiału. W razie potrzeby mapa pojęciowa może zostać zmodyfikowana tak, aby przedstawiała najdokładniejszą wiedzę. Wypróbowanie sprzyja też zapamiętaniu.

Życie szkolne

Zadania współczesnej szkoły

Zadaniem współczesnej szkoły jak i nauczyciela jest wspieranie wszechstronnego rozwoju ucznia. Każdy uczeń powinien mieć zapewnione równe szanse w zdobywaniu wiedzy, natomiast nauczyciel powinien podchodzić indywidualnie do ucznia i jego potrzeb.

Szkola jest miejscem, w którym podejmowany jest trud wychowania, miejscem które służy rozwojowi nie tylko uczniów, a także rodziców i nauczycieli.

W każdej szkole istnieje bardzo duża grupa uczniów z różnego rodzaju dysfunkcjami jak np. dysleksja, uczniów wymagających szczególnej uwagi i indywidualnego traktowania.

Dziecko ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się ma prawo do uczestnictwa w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych,

Dziecko ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się ma prawo do wyboru szkoły i klasy, skorzystania ze specjalnych warunków odbywania egzaminów i sprawdzianów oraz specjalnego systemu oceniania.

Dzieci dyslektyczne wymagają zdecydowanie większego zainteresowania i zaangażowania pedagogicznego nauczycieli.

Rola nauczyciela w procesie wspierania dziecka dotkniętego dysleksją jest bardzo ważna. Jego podstawowym zadaniem jest dostrzeżenie takiego dziecka, skierowanie go na badania do specjalisty - pedagoga, psychologa, logopedy. Jeśli nauczyciel jest przeszkolony w zakresie pomocy dzieciom dyslektycznym, może włączyć pewne ćwiczenia korekcyjno - kompensacyjne do programu nauczania dla wszystkich dzieci w klasie i przygotować dodatkowe zadania do indywidualnych potrzeb dziecka dyslektycznego.

Niezmiernie istotna jest również współpraca wychowawcy z rodzicami. Informowanie ich o postępach dziecka, udzielanie wskazówek, zlecanie zadań domowych.

Wiele problemów występujących w obrębie pracy szkoły nie może być rozwiązywanych bez współpracy szkoły i rodziny, dlatego dziecko z dysleksją, które otrzymuje pomoc na terenie szkoły, nadal wymaga ustawicznego wsparcia ze strony rodziców w domu.

O czym powinien pamiętać uczeń ze specyficznymi trudnościami w nauce podczas roku szkolnego

Sprawdzenie materiałów przed rozpoczęciem nauki

- Systematycznie porządkuj materiały, ponieważ to pomaga skontrolować, czy czegoś brakuje.
- Pożycz albo skopiuj brakujące materiały.

Planowanie nauki

- Uporządkuj i zapisz daty sprawdzianów. Wtedy, gdy zajrzysz do kalendarza, zobaczysz, ile dni ci pozostało do sprawdzianu z danego przedmiotu.
- W miarę możliwości nie zajmuj się więcej niż jednym przedmiotem w tym samym czasie.
- Zaplanuj swoją pracę
- Planuj dni nauki, ale w miarę możliwości przed każdym sprawdzianem
- rób sobie dzień wolny.

Rozplanuj swoje dni

Planowanie zbyt wielu zadań na jeden dzień doprowadzi do odraczania nauki mniej lubianych tematów na następne dni.

Dobrym rozwiązaniem będzie sensowna rutyna.

Plan zajęć							
	PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
7:00	WSTAJĘ	WSTAJĘ	WSTAJĘ	WSTAJĘ	WSTAJĘ	WSTAJĘ	ZABAWA
7:30	ŚNIADANIE	ŚNIADANIE	ŚNIADANIE	ŚNIADANIE	ŚNIADANIE	ŚNIADANIE	
8:00	SZKOŁA	SZKOŁA	SZKOŁA	SZKOŁA	SZKOŁA	ZADANIE DOMOWE	
14:00	OBIAD	OBIAD	OBIAD	OBIAD	OBIAD	OBIAD	
16:00	ZADANIE DOMOWE	ZADANIE DOMOWE	ZADANIE DOMOWE	ZADANIE DOMOWE	ZADANIE DOMOWE	ZABAWA	
18:00	SIATKÓWKA	BASEN	ZABAWA	PARK	BASEN		
20:00	KOLACJA	KOLACJA	KOLACJA	KOLACJA	KOLACJA	KOLACJA	
21:00	IDEĆ SPAĆ	IDEĆ SPAĆ	IDEĆ SPAĆ	IDEĆ SPAĆ	IDEĆ SPAĆ	IDEĆ SPAĆ	

Plan lekcji oraz plan zajęć:

- użycie kolorów w graficznym przygotowaniu planu lekcji oraz planu zajęć ułatwi codzienne życie szkolne,

PLAN LEKCJI					
GODZINA	PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK
08:00-08:45	Matematyka	Geografia	Matematyka	j. polski	Matematyka
08:55-09:30	Matematyka	Religia	j. polski	j. polski	WF
09:40-10:35	j. polski	Plastyka	j. polski	j. angielski	WF
10:40-11:35	Historia	Muzyka	WF		j.niemiecki
11:55-12:40		j. polski			j. polski

Matematyka	Fizyka
j. polski	Historia / Geografia
j. angielski	j.niemiecki

PLAN LEKCJI					
GODZINA	PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK
08:00-08:45	Matematyka	Geografia	Matematyka	j. polski	Matematyka
08:55-09:30	Matematyka	Religia	j. polski	j. polski	WF
09:40-10:35	j. polski	Historia	j. polski	j. angielski	WF
10:40-11:35	Historia	Muzyka	WF		j.niemiecki
11:55-12:40		j. polski			j. polski

-
- w segregowaniu materiału szkolnego pomocne może okazać się użycie różnych symboli, kolorów, naklejek i zakładek, okładek, etc,

- użycie tego samego koloru okładek na podręczniki oraz książki do ćwiczeń z danego przedmiotu pozwoli na szybkie spakowanie tornistra,

- zaznaczenie tematu lekcji z danego dnia kolorowym markerem pozwoli na szybkie zbieranie i przeglądanie materiału,

- zaznaczenie zadań domowych charakterystycznym symbolem przypomni dziecku o konieczności ich odrabiania.

Kontroluj swoje postępy w nauce

- Ucz się, powtarzaj materiał mówiąc na głos.
- Testuj się sam/sama regularnie.
- Odpowiadaj na pytania.
- Rysuj.
- Rozwiązuj zadania i ćwiczenia.
- Zaznacz na liście tematy, które są dla Ciebie trudniejsze do nauczenia oraz te, które już powtórzyłeś/powtórzyłaś.
- Nagradzaj się zajęciami rekreacyjnymi.

Powtarzanie

- Powieś na ścianie przejrzyste mapy pojęciowe oraz inne notatki o charakterze wizualnym.
- Musisz mieć przez cały czas umożliwiony wgląd w pomoce wizualne.
- Powtarzaj cytaty wykonując ćwiczenia fizyczne.

Narzędzia pomocnicze

Opracowuje się coraz więcej narzędzi pomocniczych. Istnieją również przenośne narzędzia pomagające w nauce czytania i pisania.

Edukacyjne i pomocnicze oprogramowanie jest już dostępne nie tylko do notebooków, ale również do telefonów komórkowych.

Oto lista niektórych narzędzi pomocniczych:

- Dyktafony lub przenośne odtwarzacze cyfrowe.
- Komputer.
- Telefon komórkowy.
- Oprogramowanie typu tekst-mowa.
- Oprogramowanie typu mowa-tekst.
- Edytory tekstu.
- Opcja sprawdzanie pisowni.
- Słowniki elektroniczne.
- Obcojęzyczne oprogramowanie edukacyjne.
- Oprogramowanie karaoke.
- Ściąganie obrazków i innych materiałów z Internetu.
- Elektroniczny, czytający długopis.
- Kalkulator.

Na co dzień

Codziennie działania wspierające ze strony rodziców:

Należy pamiętać, że codzienne działania wspierające ze strony rodziców nie zastępują wychowania przedszkolnego i szkolnego oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

- Stworzenie przyjaznej atmosfery do odrabiania lekcji;
- Pomoc w zorganizowaniu środowiska pracy - wygodne biurko i krzesło, odpowiednie oświetlenie, zgromadzenie przyborów oraz materiałów do nauki;

Pomoc w opracowaniu oraz respektowaniu harmonogramu dnia/tygodnia;

- Dokładne sprawdzanie odrabianych lekcji;
- Towarzystwo dziecku podczas nauki. Większość osób z problemem dysleksji lepiej uczy się razem z inną osobą, bez względu na to, czy uczą się z kolegą, nauczycielem czy członkiem rodziny. Fakt, że mogą aktywnie przyswajać materiał, zwiększa prawdopodobieństwo, że go opanują.

- Wspólna nauka poprzez zabawę;
- Wspólna zabawa w odkrywanie wirtualnego świata: gry elektroniczne, zabawy z komputerem, korzystanie z internetu;
- Wspólne podejmowanie decyzji oraz wybór działań, które sprawiają dziecku przyjemność zorganizowanie czasu wolnego dziecka oraz rekreacji);
- Motywowanie i nagradzanie dziecka.

Co robić a czego nie robić- kilka wskazówek i rad dla rodziców:

- Terapię należy podejmować jak najwcześniej (najlepiej już od zerówki), po to, by w toku nauki napotykać więcej sukcesów niż stresu i niepowodzeń.
- Jeśli "starszy" dyslektyk ma zaleconą pracę korekcyjną w domu, powinien ją wykonywać zgodnie z zaleceniem terapeuty (często w niewielkich dawkach). Można porównać to z antybiotykiem - należy go podawać w ściśle określony sposób albo wcale.
- Wakacje rozpocząć w dniu zakończenia roku szkolnego i zapomnieć o szkole. Rozmawiamy na wszystkie tematy, omijając te związane ze szkołą. Nie proponujemy żadnych ćwiczeń w pisaniu lub dyktand - to przynosi więcej szkód niż zysków. Oczywiście, jeśli dziecko nudząc się sięgnie po książkę, to można tylko cieszyć się z tego.
- Jeśli dziecko źle czyta, powinno korzystać z biblioteki fonicznej.
- Jeśli brzydko pisze, powinno uczyć się pisać np. na komputerze - w późniejszej karierze szkolnej będzie to nieodzowna umiejętność.
- W przypadku brzydkiego, koślawego pisma powinno pisać ołówkiem, zawsze mieć pod ręką dobrą gumkę; dysgrafikom bardzo to pomaga.
- Nie siedzieć zbyt długo z dzieckiem nad lekcjami.
- Nie zabraniać dziecku zajęć dodatkowych.
- Nie należy porównywać go z rodzeństwem.
- Nie bronić się przed posiadaniem w domu zwierzaka, zwłaszcza psa.

Pomoce naukowe

Uczymy się poprzez zabawę

Najprzyjemniej uczymy się poprzez zabawę. Warto więc inwestować w specjalistyczne i nowatorskie pomoce naukowe, które często są bardziej lubiane i doceniane przez dzieci.

W ofercie wydawnictw, oprócz klasycznych książek oraz ćwiczeń dla dzieci z dysleksją, dostępne są też materiały multimedialne.

W wyborze materiałów warto kierować się opinią specjalistów jak i dziecka. Korzystanie z materiałów oraz alternatywnych form nauczania powinno sprawiać dziecku przyjemność.

Pewne gry i zabawy można zorganizować samemu, do innych pomocne okażą się gotowe zestawy.

Jakie pomoce dydaktyczne wykorzystuje się w nauczaniu dzieci dyslektycznych?

1. Pomoce usprawniające funkcje wzrokowe - materiał nieliterowy:

- łamigłówki, układanki, rozsypanki, puzzle,
- domina i gry dydaktyczne,
- dobieranki obrazkowe, loteryjki geometryczne.

2. Pomoce usprawniające funkcje wzrokowe - materiał literowy, sylabowy i wyrazowy:

- tablice alfabetyczne, układanki literowo-cyfrowe, alfabet ruchomy, klocki literowe, alfabet wytłoczony na powierzchni perforowanej,
- rozsypanki literowe, sylabowe i wyrazowe,
- loteryjki graficzne, loteryjki wyrazowe, wyrazowo-zdaniowe i sylabowe,
- plansze z wyrazami podobnymi graficznie,
- suwaki sylabowe,
- zestawy liter podobnych graficznie.

3. Pomoce usprawniające percepcję słuchową:

- przestrzenne schematy struktur czasowo-rytmicznych,
- graficzne schematy dźwiękowej struktury wyrazu, zdania,
- loteryjki obrazkowe (nazwy obrazków zaczynających się i kończących na samogłoski i spółgłoski),
- domina obrazkowe do klasyfikowania w kolejności alfabetycznej nazw obrazków,
- plansze obrazkowe, zagadki obrazkowe, loteryjki obrazkowo-sylabowe, loteryjki obrazkowe do różnicowania par głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych.

4. Pomoce kształtujące koordynację wzrokowo-słuchową:

- alfabet obrazkowy, albumy obrazkowe dla poszczególnych liter,
- rebusy.

5. Pomoce kształtujące sprawność manualną i koordynację wzrokowo-ruchową:

- szablony figur geometrycznych, szablony liter,
- stemple figur geometrycznych,
- materiały do ćwiczeń graficznych,
- wzory liter do ćwiczeń w pisaniu.

6. Pomoce służące doskonaleniu techniki czytania:

- rozsypanki sylabowe,
- suwaki do utrwalania czytania sylaby otwartej (zakończonej samogłoską) i zamkniętej (zakończonej spółgłoską),
- loteryjki do tworzenia wyrazów dwusylabowych, harmonijki sylabowe,
- domina obrazkowo-wyrazowe,
- zestawy wyrazów jednosylabowych,
- loteryjki z wyrazami podobnymi graficznie,
- suwaki i zegary do łączenia sylaby otwartej z sylabą zamkniętą,
- rozsypanki zdaniowe,
- rozsypanki wyrazowo-sylabowe z trudnościami ortograficznymi,
- tablice literowe i liczbowe,
- piramidki wyrazowe.

7. Pomoce do ćwiczeń ortograficznych:

- rozsypanki wyrazowe i literowe,
- pary wyrazów z głoskami dźwięcznymi i bezdźwięcznymi,
- zestawy obrazków z podpisami zawierającymi ortogramy,
- loteryjki ortograficzne,
- domina obrazkowo-wyrazowe,
- tablice ortograficzne,
- bingo ortograficzne,
- pamięciowo-wzrokowy słownik ortograficzny.

8. Programy komputerowe, np. Dyslektyk 2.

9. Książki specjalistyczne skierowane do dzieci ze specyficznymi dysfunkcjami.

Wykaz materiałów i pomocy dydaktycznych

Barbara Zakrzewska

3, 2, 1, 0... Start. Czytanie treningowe

Książka ta adresowana jest do dzieci, które mają kłopot z płynnym czytaniem lub czytają dobrze, ale chcą nauczyć się czytać lepiej, szybciej i dokładniej. Metoda proponowana przez autorkę opiera się o listy wyrazowe, nie zaś o teksty. Każda lista składa się z około dwudziestu specjalnie wybranych wyrazów - w pierwszych ćwiczeniach są to słowa łatwe, w późniejszych poziom wzrasta. Ostatnie ćwiczenia zawierają najtrudniejsze litery - dwuznaki i zmiękczenia.

Dziecko trenujące czytanie odnosi sukces, ponieważ w miarę wykonywania ćwiczeń czyta szybciej i lepiej. Świadczy o tym czas, który mierzy w czasie pierwszego czytania (przed wykonaniem poleceń) i drugiego czytania (po wykonaniu poleceń). Dzięki temu uczeń ma chęć do dalszego ćwiczenia, bo od razu widoczne są wyniki jego pracy.

Książkę zdobią ilustracje o tematyce sportowej, które również mają zachęcić dziecko do treningu, który z ucznia uczyni mistrza.

Barbara Zakrzewska

Kombinatoryka wyrazowa. Spostrzegaj - pomyśl - działaj

W książce znajduje się kilkadziesiąt propozycji ćwiczeń wraz z materiałem językowym, ułożonych od najprostszych do najtrudniejszych. Zagadnienia ćwiczone to: budowa i różnicowanie samogłosek, spółgłosek i sylab graficznie podobnych (a ? o, b ? d, g ? p, l ? ł ? t, ma ? na itp.), liczne operacje na wyrazach dwu- i trzysylabowych, dodawanie, usuwanie, przestawianie liter i wiele innych. Całość ma na celu poprawienie umiejętności płynnego i bezbłędnego czytania. Wiele ćwiczeń przypomina szarady, dzięki czemu dziecko nie będzie się nudzić, a ich rozwiązanie da uczniowi wiele satysfakcji i motywację do wykonania kolejnego ćwiczenia. Książka koresponduje z poprzednimi tytułami napisanymi przez Barbarę Zakrzewską (Chcę dobrze czytać i 3, 2, 1, 0... Start. Czytanie treningowe). Jest też zapowiedzią kolejnej publikacji: Kombinatoryka zdaniowa.

Chcę dobrze czytać

Barbara Zakrzewska założyła, że każde dziecko może nauczyć się czytać w stopniu, który pozwoli mu odnieść sukces. Wystarczy, że odpowiednio się przyłoży do pracy z tekstem. „Dobrze czytam od początku” to książka dla dzieci z pierwszej i drugiej klasy szkoły podstawowej, które mają z czytaniem kłopot. Zawiera ona wiersze opracowane w taki sposób, by ułatwiały naukę i kształciły nawyk szybkiego czytania. Pod każdym tekstem znajdują się ciekawe ćwiczenia sprawdzające zrozumienie przeczytanej treści i/lub rozwijające umiejętności grafomotoryczne. Wiersze są łatwe, poruszają tematy bliskie dziecku i ciekawe dla niego. Poza tym uczą pozytywnych zachowań, takich jak: pomoc innym, obowiązkowość.

Anna Tońska-Szyfelbein

Chodzą słuchy. Ćwiczenia usprawniające percepcję słuchową dla uczniów w wieku 10 - 16 lat

Prezentowany zestaw ćwiczeń usprawniających percepcję słuchową przeznaczony jest dla uczniów klas IV-VI szkoły podstawowej oraz uczniów gimnazjum. Książkę polecamy wszystkim, którzy borykają się z błędami w czytaniu i pisaniu oraz mają problemy z nauką wynikające z zaburzonych funkcji słuchowych. Ćwiczenia tu zebrane to na przykład: skojarzenia słuchowe, wyszukiwanie ukrytych słów, porównywanie wyrazów różniących się jedną głoską lub mających jedną wspólną głoskę. Każde zadanie zostało tak ułożone, by można było do niego wrócić i na innym materiale słownym powtórzyć daną umiejętność.

Zofia Hanzel

Dyktanda graficzne

W książce znajduje się 40 rysunków, które uszeregowane zostały według stopnia trudności. Rysunki te powstają po połączeniu linią prostą punktów w polach oznaczonych literami i cyframi (np. A1, D4). Mogą one stanowić podstawę do dalszych ćwiczeń, np. kolorowania, dorysowywania elementów, opowiadania.

Materiały zawarte w publikacji służą rozwijaniu percepcji wzrokowej, usprawnieniu ruchów rąk i koordynacji wzrokowo-ruchowej, orientacji przestrzennej i pamięci słuchowej. Mogą więc być stosowane w terapii psychologicznej i pedagogicznej oraz jako ćwiczenia dodatkowe w różnych formach zajęć pozalekcyjnych. Stwarzają też okazję do dobrej i kształcącej zabawy dla dzieci w wieku 6-14 lat.

Anna Tońska-Szyfelbein

Ortografki, czyli zabawne historyjki i ćwiczenia ortograficzne kształcące
umiejętność czytania ze zrozumieniem dla uczniów klas IV-VI

Jest to pozycja polecana uczniom z klas IV-VI:

Zawarte w niej teksty i ćwiczenia pomogą przypomnieć i utrwalić zasady ortograficzne. Autorka podzieliła teksty według trudności ortograficznych.

Omówione są szczegółowo „ó” i „u”, „ż” i „rz”, „h” i „ch” oraz pisownia przeczenia „nie” z różnymi częściami mowy. Na początku każdego działu zostały wymienione wszystkie zasady pisowni, które potem są powtarzane przez ucznia w ćwiczeniach.

Autorka postarała się, by zaintrygować ucznia i w ten sposób zachęcić go do pracy. Teksty są czasem zaszyfrowane, czasem pomieszane, tak że pierwszym zadaniem dziecka jest ich odczytanie.

Ćwiczenia przede wszystkim uczą myślenia przyczynowo-skutkowego. Aby ułożyć obrazki w poprawnej kolejności, dziecko musi uruchomić procesy myślowe: porównywanie, analizowanie, wnioskowanie. Musi dostrzec szczegóły występujące na poszczególnych obrazkach, porównać je, określić, czy są takie same, różne, czy/lub podobne. Uczy się więc spostrzegawczości. Odpowiadając na pytania dorosłych lub samodzielnie opowiadając o tym, co przedstawia dany obrazek lub co wydarzyło się w całej historyjce, rozwija mowę, wzbogaca słownictwo. Wyobrażając sobie przedstawioną sytuację lub wymyślając własną wersję wydarzeń opartą na jednym obrazku, rozwija wyobraźnię.

Gry planszowe

Puzzle ortograficzne

W odmierzanym przez klepsydrę czasie gracze starają się jak najszybciej uzupełnić brakujące litery w wybranych wyrazach. Wygrywa ten, kto prawidłowo ułoży najwięcej wyrazów. W czasie emocjonującej rywalizacji i zabawy gra uczy poprawnej pisowni wyrazów z "rz" i "ż".

Orto-zagadki

Wesołe rysunkowe zagadki pomogą każdemu dziecku przebrnąć bezkolizyjnie przez rafy polskiej ortografii.

Gra rekomendowana przez Polskie Towarzystwo Dysleksji.

Czytam wyrazy

Czytam wyrazy to gra, w której dzieci mają za zadanie odnaleźć jak najwięcej pasujących do siebie par puzzli, z których jeden przedstawia obrazek, a drugi jego nazwę. Po połączeniu właściwych puzzli gracz czyta nazwę obrazka. Wygrywa ten, kto ułoży najwięcej puzzli i prawidłowo wymówi znajdujące się na nich wyrazy.

Programy komputerowe

Dyslektyk 2

Dyslektyk 2 to polecany przez terapeutów i rekomendowany przez Polskie Towarzystwo Dysleksji program komputerowy do wspierania terapii pedagogicznej.

Dyslektyk 2 zawiera kilkanaście atrakcyjnych gier rozwijających analizę wzrokową i słuchową, ćwiczących koncentrację uwagi i sprawdzających znajomość ortografii.

Ćwiczenie analizy wzrokowej i koncentracji uwagi - zbieranie par kart z identycznymi znakami literopodobnymi. W zależności od stopnia zaawansowania kart może być od 16 (dla najmłodszych) do 144 (dla rodziców).

Ćwiczenie ortograficzne - by móc ułożyć obrazek trzeba podać prawidłową pisownię kiludziesięciu słów mówionych przez lektora.

Prócz gier Dyslektyk 2 zawiera wbudowanego nadzorcę, zapamiętującego wynik u dzieci i dobierającego na podstawie tych wyników kolejne ćwiczenia.

Dyslektyk 2 to również słownik problemów ortograficznych, który może być dowolnie modyfikowany i indywidualnie dopasowywany do potrzeb korzystających z niego dzieci.

Sposób na dysleksję

Sposób na dysleksję to lubiany przez dzieci, polecany przez terapeutów i rekomendowany przez Polskie Towarzystwo Dysleksji program komputerowy wspomagający terapię pedagogiczną. Program komputerowy zawiera kilkanaście ćwiczeń rozwiązujących umiejętności językowe - łączenie głosek w sylaby i wyrazy, analizę słyszanych wyrazów i sylab i ich sprawne rozpoznawanie w mowie i w piśmie. Ćwiczenie syntezy - odtwarzanie słowa z głosek znajdujących się na balonikach. Na dole ekranu widać odtworzoną część słowa, które zostało dziecku zaprezentowane przed ćwiczeniem. Baloniki są w ciągłym ruchu, a od ich liczebności zależy poziom trudności ćwiczenia. Sposób na dysleksję został tak zaprojektowany, by najłatwiejsze ćwiczenia nie sprawiały problemu nawet zerówkowiczom.

Ćwiczenie analizy - sortowanie słów według liczebności liter, głosek lub sylab. Co trzeba liczyć, mówi lektor na początku ćwiczenia. Po policzeniu (w tym przypadku głosek) należy przeciągnąć słowo do beczki z odpowiednim numerem.

Sposób na dysleksję wymaga do swojego działania wyłącznie myszy i klawiatury, jednak w ćwiczeniach kosmicznych można używać również joystick([wym. dżojstik], urządzenie przypominające drążek sterowniczy, stosowane m.in. w grach komputerowych do sterowania ruchem elementów obrazu na ekranie monitora lub do poruszania kursorem).

Myślanki

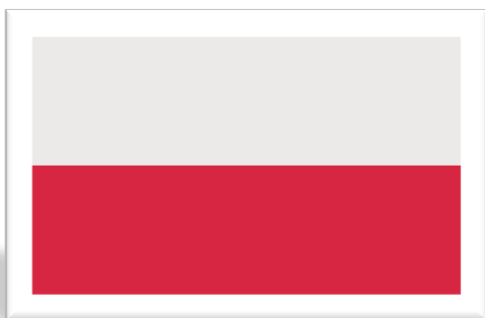
M. Dobkowskiej, J. Ligęzy i W. Piotrowskiej

Pod tym zabawnym tytułem „Myślanki” kryją się pomysłowe i dobrze przemyślane środki dydaktyczne do stymulowania operacji myślenia twórczego dzieci. Myślanki to dużo więcej niż kolorowanki. To książeczki, które pomagają dzieciom rozwijać sprawność myślenia i używać wyobraźni w zabawie. Powstają, żeby stymulować kreatywność i zachęcać do rozwiązywania problemów i krytycznego myślenia. Mają dawać dzieciom w różnym wieku radość z samodzielnego działania i odkrywania, a rodzicom możliwość współuczestniczenia w rozwijaniu myślenia dzieci. Serię wydawniczą "Myślanki" tworzy zespół autorów, którzy korzystają ze swojego wieloletniego doświadczenia w uczeniu dzieci kreatywności w Ośrodku Twórczej Edukacji Kangur.

<http://www.myslanki.pl/>

Rozdział 3

Prawodawstwo polskie i europejskie

Rozdział 3

Prawodawstwo polskie i europejskie

- **Prawodawstwo europejskie**
- **Europejskie Organizacje zajmujące się dysleksją**
- **Prawodawstwo polskie i lokalne grupy wsparcia /stowarzyszenia**

Prawodawstwo europejskie

Prawa dziecka oraz prawa i obowiązki rodziców

Prawodawstwo Europejskie kładzie silny nacisk na rozwój człowieka w środowisku równych szans.

Każdemu dziecku przysługują prawa dziecka tak jak każdemu dorosłemu przysługują prawa człowieka. Prawa dziecka są więc naturalną konsekwencją praw człowieka.

Praw tych nikt nie może dziecko pozbawić.

Prawa dziecka są uregulowane nie tylko Konwencją o Prawach Dziecka, lecz również szeregiem innych dokumentów międzynarodowych:

KONWENCJA O PRAWACH DZIECKA

20 listopada 1989 roku Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych przyjęło Konwencję o prawach dziecka. Jest to najważniejszy i najbardziej uniwersalny dokument mówiący o prawach dziecka, nazywany światową konstytucją praw dziecka. Polska ratyfikowała Konwencję w 1991 roku.

http://www.unicef.pl/images/stories/publikacje/akty-prawne/pdfs/Microsoft_Word_-_Konwencja_o_Prawach_Dziecka.pdf

(Oświadczenie rządowe z dnia 30.09.1991; Dz.U. 23.12.1991, nr.120 poz. 527)

Artykuł 28

1. Państwa -Strony uznają prawo dziecka do nauki na zasadzie równych szans, które należy rozumieć jako prawo dziecka do edukacji z uwzględnieniem stopniowego wyrównywania różnic między uczniami, stworzenia równoważnych warunków edukacyjnych (...)

Artykuł 29

2 . Państwa -Strony są zgodne , że nauczanie dziecka będzie ukierunkowane na:

a) rozwijanie w jak najpełniejszym zakresie jego osobowości, talentów oraz zdolności umysłowych i fizycznych, dostosowanie nauczania dziecka do jego potencjalnych możliwości (...)

DEKLARACJA PRAW DZIECKA

W 1924 roku Zgromadzenie Ogólne Ligi Narodów przyjęło Deklarację Praw Dziecka, zwaną Genewską. Zawiera ona pięć zasad mówiących o prawach dziecka.

http://www.unicef.pl/images/stories/publikacje/akty-prawne/pdfs/Microsoft_Word_-_Deklaracja_Genewska.pdf

20 listopada 1959 roku Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych proklamowało Deklarację Praw Dziecka. Jest ona rozszerzeniem Deklaracji Genewskiej. Zawiera 10 szczegółowo sprecyzowanych zasad dotyczących praw dziecka.

http://www.unicef.pl/images/stories/publikacje/akty-prawne/pdfs/Microsoft_Word_-_Deklaracja_Praw_Dziecka.pdf

KSIĄŻECZKA DLA DZIECI "TWOJE PRAWA"

http://www.unicef.pl/images/stories/dla_dzieci/Twoje_Prawa.pdf

POWSZECHNA DEKLARACJA PRAW CZŁOWIEKA

<http://www.un.org/cyberschoolbus/briefing/education/index.htm>

EUROPEJSKA KARTA PRAW I OBOWIĄZKÓW RODZICÓW

http://men.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1861&Itemid=28

8

Europejskie Organizacje zajmujące się dysleksją

Dysleksja jest najczęstszym zaburzeniem w uczeniu się, występującym na całym świecie. Dysleksja omawiana jest w różnych międzynarodowych publikacjach. Tematowi dysleksji poświęconych jest wiele witryn internetowych oraz serwisów społecznościowych. Ponadto istnieje wiele międzynarodowych stowarzyszeń poświęconych dysleksji.

Oto kilka przydatnych linków, które pozwolą znaleźć więcej informacji o dysleksji na poziomie międzynarodowym:

Europejskie Towarzystwo Dysleksji

<http://www.eda-info.eu/>

Davis Dyslexia Association International

DDA posiada wiele stowarzyszeń branżowych w Europie, Ameryce Łacińskiej, Wielkiej Brytanii i na Południowym Pacyfiku. Program Davis ® jest dostępny w kilkudziesięciu krajach na całym świecie.

<http://www.dyslexia.com>

International Dyslexia Association (IDA)

<http://www.interdys.org/index.htm>

European Agency for Development in Special Needs Education

Europejska Agencja Rozwoju Edukacji Specjalnej jest niezależną i samorządną organizacją, ustanowioną przez grupę krajów członkowskich, aby działać jako platforma dla współpracy w dziedzinie edukacji specjalnej.

<http://www.european-agency.org/>

Prawodawstwo polskie i lokalne grupy wsparcia /stowarzyszenia

Prawodawstwo polskie

Relacja państwo-dziecko

Prawa dziecka dotyczą relacji państwo-dziecko. Oznacza to, że państwo musi zapewnić dziecku możliwość korzystania z przysługujących mu praw, a wszystkie instytucje państwowe i ich przedstawiciele: np. policjanci, sędziowie, lekarze, nauczyciele, urzędnicy... etc muszą przestrzegać praw dziecka, bo tak stanowi prawo. Na przykład, jeżeli mówimy o prawie do prywatności, oznacza ono między innymi, że pedagog, nauczyciel nie może przekazywać danych o zdrowiu dziecka osobom nieupoważnionym. Informacje o problemach z nauką powinny być przekazywane bezpośrednio rodzicom czy opiekunom dziecka, a nie podczas spotkania z innymi rodzicami.

Prawa dziecka a relacje z rodzicami

To najczęściej rodzice lub opiekunowie reprezentują dziecko przed organami państwa i jako pierwsi zgłaszają łamanie jego praw.

Czy znajomość praw dziecka wpływa na jego życie?

Dziecko znające swoje prawa jest w stanie świadomie z nich korzystać. Zaczyna rozumieć, że jest traktowane przez państwo podmiotowo, a nie przedmiotowo, że ma prawa, które muszą być respektowane. Jednocześnie dziecko świadome swoich praw jest w stanie łatwiej obronić się przed przemocą, krzywdzeniem, dyskryminacją, bo wie, że ma do tego prawo i że są instytucje, które powinny mu pomóc.

Oto wykaz wybranych aktów prawnych, które chronią prawa dziecka do nauki na zasadzie równych szans:

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 329, z późn. zm.)

http://men.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1863&Itemid=288

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela

http://men.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1864&Itemid=288

Prawa dziecka z dysleksją rozwojową w pigułce

Dziecko z podejrzeniem lub ze stwierdzoną dysleksją rozwojową ma zagwarantowaną bezpłatną pomoc ze strony państwa.

Rodzice/opiekunowie dziecka mają prawo do zwrócenia się (bez skierowania) o badanie diagnostyczne i pomoc w poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Rodzice/opiekunowie dziecka mają prawo do decyzji o udziale dziecka w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych, wyborze szkoły i klasy, korzystania ze specjalnych warunków odbywania egzaminów, sprawdzianów, itp.

System oceniania uczniów z dysleksją rozwojową w Polsce

Uprawnienia uczniów z dysleksją rozwojową do odbywania sprawdzianów, egzaminów gimnazjalnych i matury (w systemie oceniania zewnątrz-szkolnego) w szczególnych warunkach, obowiązuje od 2002 roku. Ma to znaczenie dla oceniania wewnątrz-szkolnego, a także dla całego systemu oceniania.

Oto wykaz wybranych aktów prawnych, które chronią prawa dziecka do nauki na zasadzie równych szans:

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.

<http://www.oke.krakow.pl/inf/filedata/files/Rozporz%B1dzenie%20w%20spr.%20o%20ocenia%2010-12-10.pdf>

Rozporządzenie wprowadza:

- zasady wydawania opinii o specyficznych trudnościach w uczeniu się przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne;
- obowiązek respektowania przez nauczyciela opinii z publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej;
- obowiązek dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia, u którego stwierdzono trudności w uczeniu się, w tym specyficzne trudności, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom;
- wskazuje na optymalne warunki dla zdawania egzaminów przez uczniów dyslektycznych i ich oceniania w ciągu roku szkolnego (szczegółowo określono te warunki).

Istnieją różne wytyczne jak, dostosować warunki i formy egzaminów do indywidualnych potrzeb uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się podczas:

- Sprawdzianu
- Egzaminu gimnazjalnego
- Egzaminu maturalnego
- Egzaminu zawodowego

Gdzie się tego dowiem?

Szczegółowe przepisy, jak dostosować warunki i formy egzaminów do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych uczniów, znajdują Państwo na stronach Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych w specjalnych INFORMATORACH lub KOMUNIKATACH.

Centralna Komisja Egzaminacyjna

http://www.cke.edu.pl/index.php?option=com_weblinks&Itemid=4&catid=7

Okręgowe Komisje Egzaminacyjne / zasięg terytorialny Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych

<http://www.cke.edu.pl/obrazki/mapa.html>

Kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce

Krótkie opisy poziomów systemu edukacji i innych zagadnień związanych z edukacją, m.in. zawodu nauczycielskiego czy kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, znajdują się w krótkim opisie polskiego systemu edukacji.

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/national_summary_sheets/047_PL_PL.pdf

Lokalne grupy wsparcia / stowarzyszenia

Polskie Towarzystwo Dysleksji

Polskie Towarzystwo Dysleksji zapoczątkowało swoją działalność w 1990 roku. Zrzesza rodziców dzieci ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu, czyli dysleksją rozwojową oraz profesjonalistów służących im pomocą: psychologów, logopedów oraz nauczycieli-terapeutów. Towarzystwo posiada obecnie oddziały w całej Polsce. Polskie Towarzystwo Dysleksji jest członkiem European Dyslexia Association (Europejskiego Towarzystwa Dysleksji).

Polskie Towarzystwo Dysleksji

<http://www.ptd.edu.pl/ptd>

Polskie Towarzystwo Dysleksji-spis oddziałów terenowych PTD

http://www.ptd.edu.pl/o_nas/oddzialy_terenowe_ptd/spis_oddzialow

Lokalne grupy wsparcia / stowarzyszenia

Poradnia psychologiczno-pedagogiczna

Poradnia psychologiczno-pedagogiczna jest placówką, która wspiera uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się oraz obejmuje kompleksową pomocą dziecko, rodzinę, nauczyciela i środowisko. Celem poradni jest udzielanie dzieciom i młodzieży, rodzicom, opiekunom, nauczycielom i wychowawcom pomocy psychologicznej, pedagogicznej, terapeutycznej, wspomaganie rozwoju i efektywności uczenia się dzieci i młodzieży, pomoc uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, orzekanie o potrzebie kształcenia specjalnego i nauczania indywidualnego. Poradnia jest placówką pierwszego kontaktu dziecka i jego rodziny ze specjalistami służącymi interdyscyplinarną diagnozą i różnorodnymi formami pomocy post-diagnostycznej.

Na stronach internetowych Kuratoriów Oświaty znajdziecie Państwo wykaz specjalistycznych poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Oto wykaz lokalnych Kuratoriów Oświaty:

[Kuratorium w Białymstoku](#)

[Kuratorium w Bydgoszczy](#)

[Kuratorium w Gdańsku](#)

[Kuratorium w Gorzowie Wlkp.](#)

[Kuratorium w Katowicach](#)

[Kuratorium w Kielcach](#)

[Kuratorium w Krakowie](#)

[Kuratorium w Lublinie](#)

[Kuratorium w Łodzi](#)

[Kuratorium w Olsztynie](#)

[Kuratorium w Opolu](#)

[Kuratorium w Poznaniu](#)

[Kuratorium w Rzeszowie](#)

[Kuratorium w Szczecinie](#)

[Kuratorium w Warszawie](#)

[Kuratorium we Wrocławiu](#)

Wnioski

Wnioski

- **Czy można się nie uczyć?**
- **Sławni dyslektycy**
- **Nowatorskie podejście rodziców do dysleksji**

Czy można się nie uczyć?

Dzieci, u których stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się o charakterze dyslektycznym, zgodnie z aktualnymi rozporządzeniami MEN, mają prawo do tego, aby nauczyciel dostosował metody nauczania i oceniania do ich dysfunkcji. Nie znaczy to, że nauczyciel ma obniżyć wymagania względem tych uczniów. Wymagania pozostają te same co do innych uczniów, zmieniają się tylko metody uczenia i oceniania, np. w języku polskim nie bierze się w ocenie prac pisemnych ucznia pod uwagę popełnionych błędów, a jedynie treść pracy, staranność jej wykonania.

Opinia psychologiczna stwierdzająca u dzieci trudności w uczeniu się o charakterze dysleksji rozwojowej nie zwalnia dzieci z pracy, a wręcz przeciwnie-każde dziecko, które ma trudności tego typu, oprócz systematycznego przygotowywania się do zajęć szkolnych ma obowiązek dodatkowej pracy, dodatkowych ćwiczeń w pisaniu i czytaniu. I tylko pod warunkiem wykonywania tej dodatkowej pracy ma prawo do tego, aby nauczyciel uwzględnił w pracy z nim i w ocenianiu zalecenia zawarte w opinii psychologicznej.

Dekalog dla uczniów

01. Pamiętaj, dysleksja nie zwalnia cię z obowiązku uczenia się, pisania i czytania.
02. Dysleksja nie może iść w parze z lenistwem.
03. Pracuj nad samokształceniem i samokontrolą.
04. Systematycznie uczestnicz w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych.
05. Poznaj zasady ortograficzne.
06. Wykonuj ćwiczenia zgodnie z zaleceniami terapeuty.
07. Czytaj codziennie co najmniej 15 minut.
08. Opowiedz komuś przeczytany tekst.
09. Ćwicz pisownię nowo poznanych wyrazów.
10. W razie wątpliwości korzystaj ze słownika ortograficznego.

Sławni dyslektycy

Umysł dyslektyka funkcjonuje w taki sam sposób jak umysły wielkich genialnych ludzi. Zdarza się, że te same funkcje umysłowe, które powodują dysleksję, są źródłem naturalnych zdolności i talentów takich jak:

- większa wrażliwość na otoczenie,
- ponadprzeciętna ciekawość,
- myślenie obrazami, nie słowami,
- świetna intuicja i przenikliwość,
- korzystanie z wrodzonej umiejętności przetwarzania i kreowania doznań percepcyjnych,
- myślenie i spostrzeganie ma charakter polisensoryczny (dyslektycy wykorzystują wszystkie zmysły),
- realistycznie przeżywają swoje myśli,
- mają żywą wyobraźnię.

Zobacz film:

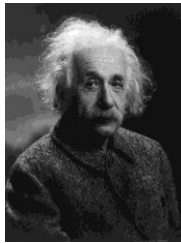
http://www.youtube.com/watch?v=9PoX3afiKx0&feature=player_embedded#!

Byli i są nieprzeciętni...

Albert Einstein

Twórca teorii względności, jeden z największych fizyków naszych czasów.

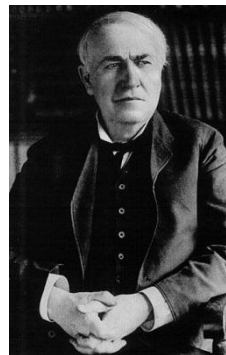
Laureat Nagrody Nobla 1921 w dziedzinie fizyki.

Thomas Alva Edison

Jeden z najbardziej znanych i twórczych wynalazców na świecie, przedsiębiorca.

Dorobek założonych i administrowanych przez niego laboratoriów to około 5000 patentów, takich jak: fonograf, silnik prądu stałego, prądnica prądu stałego, oscyloskop, płyta gramofonowa, itd.

Leonardo da Vinci

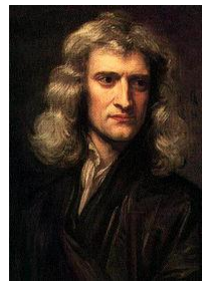
Włoski renesansowy malarz, architekt, filozof, muzyk, pisarz, odkrywca, matematyk, mechanik, anatom, wynalazca, geolog.

Szeroko uważa się go za jednego z największych malarzy wszech czasów i prawdopodobnie najwszechstronniej utalentowaną osobę w historii.

Pablo Picasso

Hiszpański malarz, rzeźbiarz, grafik i ceramik, uznawany za jednego z najwybitniejszych artystów XX wieku. Współtwórca nurtu malarstwa zwanego kubizmem.

Isaac Newton

Sir Isaac Newton urodzony 4 stycznia 1643 angielski fizyk, matematyk, astronom, filozof, historyk, badacz Biblii i alchemik.

-
- Alexander Bell
 - Vincent van Gogh
 - Ernest Hemingway
 - Charles Dickens
 - Ludwig van Beethoven
 - Mozart
 - John Lennon
 - Cher
 - Kurt Cobain
- Agatha Christie
 - Hans Christian Andersen
 - Mark Twain
 - George Washington
 - Winston Churchill
 - John F. Kennedy
 - Quentin Tarantino
 - Walt Disney
 - Steven Spielberg
 - Marilyn Monroe
 - Fred Astaire
 - Whoopi Goldberg
 - Tom Cruise

Nowatorskie podejście rodziców do dysleksji

Poprzez nowatorskie podejście rodziców do dysleksji rozumiemy świadome korzystanie ze specjalistycznej pomocy, jaką mamy do naszej dyspozycji np. pomocy psychologicznej czy dydaktycznej. Pamiętajmy, że nasze codzienne działania wspierające na rzecz dyslektycznych pociech nie zastępują wychowania przedszkolnego oraz szkolnego czy pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Korzystajmy więc bez obaw z profesjonalnego wsparcia ze strony specjalistów.

Zapraszamy rodziców do stałego pogłębiania wiedzy na temat zjawiska dysleksji. Niezwykle szybki rozwój możliwości komunikowania się pomiędzy ludźmi, portale społecznościowe, fora tematyczne pozwalają wzbogacić arsenał środków stosowanych przy łagodzeniu następstw dysleksji. Zachęcamy więc rodziców do aktywnego korzystania z tego medium. Codzienne wdrażanie nowonabytej wiedzy w praktyce pozwoli na to, by nasze dziecko czuło się doceniane oraz czuło się dobrze w grupie rówieśników.

Zachęcamy rodziców do aktywnego uczestniczenia w życiu szkolnym waszego dziecka poprzez angażowanie się w fora rodziców, rady rodziców oraz grupy wsparcia. Pozwoli to na budowanie dobrych relacji nauczycieli, uczniów oraz rodziców. Poprzez odpowiedzialne włączanie się w życie szkoły, rodzice w partnerstwie z nauczycielami mogą kształtować wysoką jakość nauczania w szkole.

Zapraszamy do zapoznania się z wykazem linków zawartych w powyższym rozdziale, które ułatwią dostęp do użytecznych informacji oraz pozwolą na budowanie przyjaznego otoczenia dla dzieci ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.

Pomocne linki

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

<http://www.men.gov.pl/>

RZECZNIK PRAW DZIECKA

<http://www.brpd.gov.pl/>

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

<http://www.mpips.gov.pl/>

MINISTERSTWO ZDROWIA

<http://www.mz.gov.pl/>

REEDUKACJA.PL- INTERNETOWY SERWIS PEDAGOGICZNY dla rodziców i nauczycieli jest niezależną platformę zajmującą się edukowaniem na temat zagadnień związanych z trudnościami w uczeniu się. Serwis zawiera wyszukiwarkę z wykazem specjalistów, materiały dydaktyczne, listę najciekawszych publikacji poświęconych omawianej w serwisie tematyce.

<http://www.reedukacja.pl/Default.aspx?Category=0>

ORTOGRAFFITI Program Edukacyjno-Terapeutyczny

<http://www.ortograffiti.pl/>

SZKOŁA PRZYJAZNA UCZNIOM Z DYSLEKSJĄ

Projekt adresowany do uczniów z trudnościami w nauce czytania i pisania z klas IV-VI szkół podstawowych z terenów wiejskich.

<http://www.pom.szkołaprzyjazna.pl/>

STOWARZYSZENIE RODZICE W EDUKACJI

<http://www.rodzicewedukacji.pl/>

OŚRODEK ROZWOJU EDUKACJI

<http://ore.edu.pl/>

PORADNIK o organizowaniu zajęć dydaktyczno -wyrównawczych dla dzieci, które słabo są przygotowane do podjęcia nauki w szkole.

http://men.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=2607&Itemid=34

1

KAMPANIA INFORMACYJNA - OŚWIATOWE ABC

http://www.ore.edu.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=2241:owiato-we-abc-mam-6-lat-chc-poznawa-wiat-id-do-szkoy&catid=8:news&Itemid=1

PORADNIK, jak założyć radę rodziców

http://men.gov.pl/images/stories/pdf/jak_zalozyc_rade_rodzicow-projekt-2-out-2011-04-01.pdf

Wykaz kluczowych dokumentów, oświadczeń oraz organizacji międzynarodowych prowadzących działania w zakresie edukacji specjalnej:

EURYDICE

Sieć Eurydice została utworzona w roku 1980 wspólnie przez Komisję Europejską i kraje członkowskie UE w celu wymiany informacji o krajowych systemach edukacji.

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/index_en.php

EUROPEJSKA AGENCJA ROZWOJU EDUKACJI UCZNIÓW ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI

Platforma upowszechnia informacje odnośnie prawodawstwa w dziedzinie edukacji specjalnej w Europie.

http://www.european-agency.org/publications/flyers/agency-brochure/agency_brochure_pl.pdf

http://www.google.com/url?q=http%3A%2F%2Fwww.european-agency.org%2F&sa=D&sntz=1&usg=AFQjCNEqdp5X_ccy3BLSy9LfUWIZezJgqQ

SALAMANCA STATEMENT

[Salamanca Statement](#) Oświadczenie w sprawie zasad polityki i praktyki szkolnictwa specjalnego.

<http://www.european-agency.org/about-us/european-key-documents/salamanca-statement-and-framework.pdf>

UNESCO DAKAR FRAMEWORK FOR ACTION EDUCATION FOR ALL: Meeting our Collective Commitments

[UNESCO Dakar Framework for Action Education for All: Meeting our Collective Commitments](#)

CHARTER OF LUXEMBOURG

<http://www.european-agency.org/about-us/european-key-documents/CHARTER-of-LUXEMBOURG-November-1996.pdf>

MADRID DECLARATION

[Madrid Declaration](#)

http://www.disabilityworld.org/09-10_02/news/madrid.shtml

UNITED NATIONS STANDARD RULES

[United Nations Standard Rules](#)

<http://www.un.org/esa/socdev/enable/dissre00.htm>

KONWENCJA PRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

j.angielski; [United Nations Convention on Rights of People with Disabilities](#) (2006)

j.polski; http://www.unic.un.org.pl/dokumenty/Konwencja_Praw_Osob_Niepelnosprawnych.pdf

WNIOSKI Z POSIEDZENIA RADY MINISTRÓW EDUKACJI W SPRAWIE SPOŁECZNEGO WYMIARU KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA

Kluczowy polityczny dokument referencyjny z maja 2010 roku dla przyszłych prac na szczeblu europejskim.

[Conclusions from the Council meeting of the Ministers of Education on the Social Dimension of Education and Training](#)

<http://www.european-agency.org/news/news-files/Council-Conclusions-May-2010-Social-Dimension.pdf>

FUNDUSZ NARODÓW ZJEDNOCZONYCH NA RZECZ DZIECI - UNICEF

<http://www.unicef.pl/>

UNESCO

www.unesco.org

WNIOSKI Z MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI "EDUKACJA WŁĄCZAJĄCA:
SPOSÓB PROMOWANIA SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ", która odbyła się w
Madrycie w dniach 11-12 marca 2010.

<http://www.european-agency.org/news/news-files/Conclusions-Madrid-conference.pdf>

DEKLARACJA LIZBOŃSKA Edukacja włączająca z punktu widzenia młodzieży

http://www.european-agency.org/publications/flyers/lisbon-declaration-young-peoples-views-on-inclusive-education/declaration_pl.pdf/at_download/file

EQUALITY HUMAN RIGHTS COMMISSION

Komisja Równości Praw Człowieka ma kompetencje do wspierania i monitorowania praw człowieka oraz ochrony, egzekwowania i promowania równości.

<http://www.equalityhumanrights.com/>

Bibliografia:

- Bogdanowicz M., Adryjanek A., *Uczeń z dysleksją w szkole*, Wydawnictwo Pedagogiczne Operon, Gdynia 2004
- Zakrzewska B., *Trudności w czytaniu i pisaniu*, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne Spółka Akcyjna, Warszawa 1999
- Praca zbior., red.Kaja B., *Diagnoza dysleksja*, Wydawnictwo Akademii Bydgoskiej, Bydgoszcz 2003.
- M. Bogdanowicz, „Uczeń z dysleksją w szkole : poradnik nie tylko dla polonistów”, Gdynia 2005.
- M. Bogdanowicz, „Integracja percepcyjno-motoryczna a specjalne trudności w czytaniu u dzieci”, Gdańsk 1987.
- A. Jurek, „Mechanizmy powstawania błędów w pisaniu i czytaniu u uczniów z dysleksją rozwojową”.
- Bogdanowicz M., Łockiewicz M., Bogdanowicz K. (2007). Umiejętności życiowe. W: I. Smythe (red.) *Dysleksja: Przewodnik dla dorosłych*, Edukacja i Kultura. Sofia. Projekt Leonardo da Vinci "Włącznie" UK/05/B/F/PP-162, _331
- J.Dyrda, *Style uczenia się dzieci dyslektycznych a wymagania poznawcze szkoły*, Gdańsk 2004, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, s.94,109,127,139;
- A. M. Suchcicka , "Rola pedagoga, nauczyciela, wychowawcy w procesie wspierania rozwoju dziecka dotkniętego dysleksją", Artykuł, numer publikacji: 9937
- J. Dobson, *Zasady nie są dla tchórzy*, Oficyna Wydawnicza *Vocatio*, Warszawa 1993
- MEM Pracownia Rozwoju Zdolności Poznawczych, Artykuł "Jak wzbudzić u dziecka motywację do nauki?";